

“Cutting the deficit by gutting our investments in innovation and education is like lightening an overloaded airplane by removing its engine. It may make you feel like you’re flying high at first, but it won’t take long before you feel the impact.”

Barack Obama’s State of the Union, January 2011 - Race to the top

Jaarverslag 2010

IGO
Instituut voor
Gerechtelijke Opleiding

IFJ
Institut de Formation
Judiciaire

**Instituut voor
Gerechtelijke Opleiding**
Louizalaan 54
B 1050 BRUSSEL

T : (0)2 518 49 49
F : (0)2 518 49 79
info@igo-ifj.be
www.igo-ifj.be

Inhoudsopgave

1	Ontstaan en wettelijk kader	2
1.1	Historiek	2
1.2	Statuut	3
1.2.1	Inleiding	3
1.2.2	Probleemstelling	3
1.2.3	Argumenten die pleiten voor een federaal instituut	3
1.2.4	Besluit	5
2	Opdracht	6
2.1	Missie en visie	6
2.2	Beleids-en actieplan	6
3	Organisatie	6
3.1	Directie	6
3.2	Raad van Bestuur	8
3.2.1	Samenstelling	8
3.2.2	Werkzaamheden	9
3.3	Regeringscommissarissen	10
3.4	Wetenschappelijk comité	10
3.4.1	Samenstelling	10
3.4.2	Werkzaamheden	11
4	Middelen	13
4.1	Financiële middelen	13
4.1.1	Budget	13
4.1.2	Dotatie	14
4.1.3	Rekeningen	14
4.1.4	Controle	14
4.1.5	Verbeterpunten	16
4.2	Personeel	18
4.2.1	Algemeen	18
4.2.2	Personeelsevolutie	19
4.2.3	Verbeterpunten	21
4.3	Materiële omkadering	23
4.3.1	Lokalen	23
4.3.2	Logistieke ondersteuning	25
4.3.3	ICT	25

5 Opleidingsactiviteiten	26		
5.1 Doelpubliek	26	5.5.2 De verplaatsingskosten	45
5.2 Opleidingen algemeen	29	5.5.2.1 Probleemstelling	45
5.3 Afdeling magistraten	29	5.5.2.2 Bezwaren	46
5.3.1 Richtlijnen	29	5.5.2.3 Conclusie	47
5.3.2 Behoeftenbevraging	30	5.5.3 De verplichte opleiding van de magistraten benoemd op grond van het examen inzake beroepsbekwaamheid of het mondeling evaluatie-examen	47
5.3.3 Opleidingen in 2010	30	5.5.3.1 Probleemstelling	47
5.3.3.1 Interne opleidingen	30	5.5.3.2 Conclusie	48
5.3.3.2 Internationale opleidingen	33		
5.3.3.3 Externe opleidingen	35	6 Commissies voor de evaluatie van de gerechtelijke stage	48
5.4 Afdelingen rechterlijke orde	36	6.1 Oprichting - onafhankelijk - samenstelling - taken	48
5.4.1 Richtlijnen	36	6.2 Vergaderingen ECE in 2010	49
5.4.2 Analyse van de opleidingsbehoeften	37	6.3 Eindevaluaties in 2010	49
5.4.2.1 Werkzaamheden van het begeleidingscomité	37	6.4 Bijkomende doelstellingen in 2010	49
5.4.2.2 Protocol waarin het besluit is opgenomen van de onderhandeling die op 21 mei 2010 plaatsvond binnen het Sectorcomité III-Justitie	38	6.4.1 Ontmoeting met de stagemeeesters	49
5.4.2.3 Enquête bij de afdeling personeel van de rechterlijke orde	39	6.4.2 Ontmoeting met de stagiairs	49
5.4.3 Opleidingen in 2010	39	6.4.3 Opvolging van de stagiairs	50
5.4.3.1 Interne opleidingen	39	6.4.4 De harmonisering van de stage	50
5.4.3.2 Opleidingsverlof	41	6.4.5 Evaluatie van het systeem van de buitenstage	50
5.4.3.3 Externe opleidingen	41	7 Toekomstperspectief IGO	51
5.5 Verbeterpunten bij de opleidingsactiviteiten	41	8 Besluit	52
5.5.1 De verplichting van artikel 13, tweede lid van de wet van 31 januari 2007, zoals gewijzigd door artikel 4 van de wet van 24 juli 2008 (verplichte samenwerking met de Gemeenschappen)	41		
5.5.1.1 De externe opleidingen	42		
5.5.1.2 De interne opleidingen	42		
5.5.1.3 Conclusie	45		

1. Ontstaan en wettelijk kader

Het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding (hierna IGO) is een jonge instelling, die opgericht werd bij wet van 31 januari 2007.¹ In tal van andere landen van de Europese Unie bestaan reeds sinds vele jaren specifieke organen die belast zijn met de organisatie van de beroepsopleiding van magistraten en personeelsleden van de rechterlijke orde.

1.1 Historiek

Pas in 1991, met de wet van 18 juli 1991, werd (wat de magistraten betreft) een eerste bescheiden stap gezet waarbij onder meer de gerechtelijke stage werd hervormd en het wervingscollege der magistraten werd opgericht. Dit college kreeg, binnen de federale overheidsdienst Justitie, een adviserende rol toebedeeld op het vlak van de opleiding van de magistraten en de gerechtelijke stagiairs en pleitte reeds in 1993 voor de oprichting van een opleidingsinstituut voor de magistraten.

Later, met het Octopusakkoord van 28 mei 1998, wilde men overgaan tot de oprichting van een “magistratenschool”.

Er dient op gewezen te worden dat dit een wezenlijk verschil inhoudt met een opleidingsinstituut. Immers, een opleidingsinstituut verstrekt uitsluitend opleiding aan reeds benoemd of aangesteld personeel.

Naar aanleiding van het Octopusakkoord richtte de Vlaamse Interuniversitaire Raad in 1998 de werkgroep ‘Magistratenschool’ op, maar deze werkzaamheden liepen uiteindelijk op niets uit.

De Hoge Raad voor de Justitie daarentegen heeft van bij zijn ontstaan in 2000 steeds gepleit voor de oprichting van een instituut voor de opleiding van de magistraten en duidelijk niet voor een magistratenschool.

Het bleef wachten tot toenmalig minister van Justitie Laurette Onkelinx op 7 november 2006 in de Senaat het wetsontwerp indiende dat uiteindelijk is uitgemond in de wet van 31 januari 2007.

Alleen de beroepsopleiding en de uitwisseling van beroepservaring wordt bedoeld in de wet. Niet de opleiding vóór het examen en vóór de benoeming tot gerechtelijk stagiair of magistraat². De wetgever koos met andere woorden niet voor het type ‘magistratenschool’³ en gaf daarmee duidelijk te kennen geen voorstander te zijn van een ‘eenheidsopleiding’ vóór de aanstelling tot magistraat maar veeleer een toegang tot de magistratuur via laterale wegen te favoriseren.

Uiteindelijk werd het IGO opgericht bij organieke wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het IGO. Deze wet trad in werking op 2 februari 2008 maar een wetswijziging van 24 juli 2008 schortte haar werking met één jaar⁴ op. Deze wet wijzigde daarenboven de wet van 31 januari 2007 op ingrijpende wijze. Bijkomende wetswijzigingen dateren van 22 december 2009 en 22 maart 2010⁵.

Het IGO is bijgevolg pas sedert 1 januari 2009 operationeel. Tijdens de eerste maanden wijdde het IGO zich aan het op punt stellen van zijn werking (met onder meer de installatie van de verschillende organen van het IGO, het opstellen van een begroting, het betrekken van een eigen gebouw en de inrichting ervan, het aanwerven van medewerkers, enz.). Tegelijkertijd werd reeds voorzien in de wettelijk verplichte opleidingen voor magistraten en gerechtelijk stagiairs en in het voortzetten van bestaande opleidingen voor het personeel van de rechterlijke orde.

1.2 Statuut

Een federale instelling:

Waarom de opleiding niet gesplitst mag worden

1.2.1 Inleiding

In het kader van de discussie over de eventuele toewijzing, aan de Gemeenschappen, van de bevoegdheid om de organisatie en de werking van de rechtbanken van eerste aanleg (politierechtbank, vredegerecht, rechtbank van eerste aanleg, rechtbank van koophandel, ...) en van tweede aanleg (hof van beroep, arbeidshof, ..) zelf te regelen, wordt door sommigen ervoor gepleit dat ook de **opleiding van de magistraten** zou worden overgeheveld.

In het najaar 2007 en voorjaar 2008 werd een gelijkaardig pleidooi gehouden, toen er door bepaalde personen voorgesteld werd om de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding op te heffen, zodat de gerechtelijke opleiding vorm kan krijgen in een Nederlandstalige en Franstalige magistratenschool aan de rechtsfaculteiten van de universiteiten.

Zowel nu als in 2007-2008 wordt deze discussie gevoerd op grond van het onjuiste argument dat de organisatie van de beroepsopleiding van de magistraten geen federale aangelegenheid zou zijn, maar integendeel een bevoegdheid van de Gemeenschappen.

1.2.2 Probleemstelling

Het idee om een magistratenschool op te richten onder de vorm van een interuniversitair centrum per Gemeenschap, gaat terug tot het Octopusakkoord en duikt geregeld weer op. "Er zal per Gemeenschap een magistratenschool worden opgericht onder de vorm van een interuniversitair

centrum. Hierover zal een samenwerkingsakkoord worden afgesloten met de Gemeenschappen, waarvoor ook een functionele band met de Hoge Raad voor Justitie zal worden voorzien."⁶

Tijdens de bespreking van het wetsontwerp inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding, zowel in de commissie voor de justitie als in de plenaire vergadering van de Senaat, is de vraag of er nu één federaal opleidingsinstituut dan wel twee magistratenscholen, een per Gemeenschap, moet worden opgericht uitvoerig beantwoord.⁷

In onderhavige rubriek worden de argumenten die pleiten voor het behoud van het federale Instituut voor gerechtelijke opleiding nog eens op een rijtje gezet.

1.2.3 Argumenten die pleiten voor een federaal instituut

De beroepsopleiding is een integraal onderdeel van het statuut van de magistraat of van het personeel van de rechterlijke orde, en is bijgevolg een federale materie.

De beroepsopleiding van de magistratuur kan niet los worden gezien van de benoeming tot het ambt van magistraat. De bevoegdheden inzake de toegang tot het ambt van magistraat, tot de stage en de voortgezette opleiding zijn immers federale bevoegdheden die in hoofddorde aan de Hoge Raad voor de Justitie toegekend zijn.⁸ Daarom dient men te voorzien in de oprichting van een federaal opleidingsinstituut voor de magistratuur.⁹

⁽¹⁾ Wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding, B.S., 2 februari 2008

⁽²⁾ Deze examens worden afgenomen door de beide benoemings- en aanwijzingscommissies van de Hoge Raad voor de Justitie, in toepassing van art. 259 bis9 van het gerechtelijk wetboek

⁽³⁾ Dit is wel het geval in een aantal landen zoals onder meer Spanje, Frankrijk, Portugal en Roemenië, waar de "scholen" gedurende meerdere jaren volledig verantwoordelijk zijn voor de opleiding van "toekomstige magistraten", voordat ze benoemd worden. De "stagiairs" worden beschouwd als "werknemers" van de school die bijvoorbeeld ook de wedden uitbetaalt.

⁽⁴⁾ Artikel 9 van 24 juli 2008 tot wijziging van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het IGO, B.S., 4 augustus 2008.

⁽⁵⁾ Wet van 22 maart 2010 tot wijziging van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het IGO wat de controle door het Rekenhof betreft

⁽⁶⁾ Gedr. St., Kamer, 1997-98, nr. 1568/2, 43.

⁽⁷⁾ Parl. St., Senaat, 2006-2007, 3-1889/4 & Hand., Senaat, 21 december 2006.

⁽⁸⁾ Zie art. 151 G.W.

⁽⁹⁾ Zie advies van de Hoge Raad voor de Justitie van 27 september 2006 over het voorontwerp van wet inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding - www.hrvj.be > Adviezen aan de beleidswereld.

In het verslagboek van het colloquium “De Hoge Raad voor de Justitie na vier jaar gewogen” dat het Interuniversitair Centrum voor Gerechtelijk Recht op 17 november 2004 heeft georganiseerd, werd door Prof. J.-F. van Drooghenbroeck brandhout gemaakt van het voornemen het Octopusakkoord op dit punt uit te voeren en dit wegens grondwettelijke bezwaren: “De opleiding van de magistraten blijft een federale aangelegenheid. (...) Want de opleiding van juristen mag geenszins verward worden met de beroepsopleiding van de magistraten en de andere personen die zich met justitie bezighouden.”¹⁰

Ook dhr. F. Delpérée, senator en eminent specialist grondwettelijk recht, wees op de grondwettelijke bezwaren die tegen dit project rezen.¹¹

De Vlaamse minister van Onderwijs werd zowel in januari 2005 als in december 2006 geïnterpelleerd over deze kwestie en heeft expliciet erkend dat de opleiding van de magistraten een federale bevoegdheid is: “Inservicetraining is niet de bevoegdheid van de gemeenschappen, maar een bevoegdheid van diegenen die bevoegd zijn voor het beroep in kwestie.”¹²

Het behoud van een federaal opleidingsinstituut zal de magistraten en het personeel rechterlijke orde toelaten om, zoals ook nu al het geval is, beroepservaringen uit te wisselen over tal van complexe juridische vraagstukken die niet anders zijn in Vlaanderen dan in Wallonië. Deze uitwisseling van beroepservaringen gebeurt vandaag over de taalgrenzen heen en draagt bij tot het behoud van de eenheid van de rechtspraak. De oprichting van twee instituten, een per gemeenschap, zal de kiem in zich dragen van een uiteenlopende rechtspraak en van de volledige splitsing van de justitie.

Naast de uitwisseling van beroepservaringen bestaan er ook verscheidene gespecialiseerde opleidingen (bijv. om het ambt van onderzoeksrechter te kunnen vervullen) die nu op een federale basis worden uitgewerkt en georganiseerd. De vereisten om het ambt van onderzoeksrechter te vervullen, en in het bijzonder de kwaliteit van de voorafgaande gespecialiseerde opleiding, moeten op een federale leest geschoeid blijven zodat een zelfde (hoge) federale standaard geldt.

De vrees dat het opleidingsinstituut de concurrentie zou aangaan met de universiteiten is volkomen ongegrond gebleken. Zoals de eerste twee werkingsjaren afdoende hebben aangetoond, concentreert het

opleidingsinstituut zich op de behoeften die specifiek zijn voor de rechterlijke orde (bijv. de opleiding tijdens de gerechtelijke stage, de voorafgaande opleidingen om een bijzonder mandaat op te nemen, de uitwisseling van beroepservaringen, ...). Terzelfder tijd is het noodzakelijk dat de magistraten en de andere medewerkers van de rechterlijke orde verder kunnen deelnemen aan de verrijkende colloquia die o.m. door de universiteiten worden georganiseerd en die hen toelaten kennis en ervaring uit te wisselen met andere rechtspractici. Beide opleidingsvormen zijn complementair. De wet laat trouwens toe om samenwerkingsprotocollen af te sluiten met de Gemeenschappen.¹³ Het IGO heeft ten andere al opleidingen georganiseerd waarbij de gewestelijke administraties nauw betrokken waren.¹⁴ De wettelijk verplichte beperking van het doelpubliek (art. 7 van de wet van 31 januari 2007) en het invoeren van een quota met betrekking tot de gemeenschappen (art. 13 van de wet van 31 januari 2007) heeft als schadelijk neveneffect dat potentiële, ter zake nuttige samenwerkingsverbanden in het water kunnen vallen.

Daarnaast moet worden aangestipt dat er in België 2587 magistraten zijn. 54 % zijn Nederlandstalig en 46 % Franstalig.¹⁵ De vraag kan terecht worden gesteld in hoeverre de overheveling van de opleiding van de magistraten naar de Gemeenschappen (die de facto neerkomt op de splitsing van het IGO) een daad van goed bestuur is. Momenteel kan het IGO immers optimaal gebruik maken van een aantal schaalvoordelen: zoals hoger aangegeven zijn de standaarden voor het niveau van de opleiding thans identiek voor Nederlandstalige en Franstalige magistraten. Ook het volledige conceptuele proces (het uittekenen van de opleidingstrajecten, de opstelling van de programma's, de evaluatie en verbetering van de opleidingen enz.) verloopt op dit ogenblik centraal (federaal). Er is één gebouw, één directie, één raad van bestuur, één wetenschappelijk comité, één administratieve staf, enz. Voor de efficiënte werking van een overheidsdienst zijn een aantal horizontale functies (zoals ICT, boekhouding, personeelsbeheer, gebouwen, juridische aangelegenheden, communicatie enz.) vereist die nu door het IGO – dat een onafhankelijke instelling met rechtspersoonlijkheid is – worden vervuld. Het IGO opsplitsen betekent dat alle voornoemde zaken in tweevoud zullen moeten worden verricht (en in drievoud indien beslist wordt om voor sommige zaken – zoals bij voorbeeld de minimale standaarden, de richtlijnen enz. – een federale sokkel te behouden). Het is een utopie te denken dat dit kostenbesparend en efficiënter zal werken.

Ten slotte moet worden aangestipt dat het IGO ook deelneemt, in het kader van de verdere ontwikkeling van de Europese ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, aan de oproepen van de Europese Commissie om opleidingen te organiseren voor magistraten van de 27 lidstaten.¹⁶ Belgische magistraten ontmoeten aldus hun Europese collega's, hetgeen bijdraagt tot een groter onderling vertrouwen, wat de basis is voor een efficiënte samenwerking op het terrein, en dus een betere justitiële samenwerking. De seminaries die op Belgisch niveau worden georganiseerd, worden in de regel georganiseerd volgens een verdeelsleutel "40 Belgische / 50 Europese magistraten". Het IGO heeft momenteel twee dergelijke seminaries in voorbereiding die in 2011 zullen plaats vinden, een over de strijd tegen milieu-inbreuken en een tweede over bemiddeling. Het eerste seminarie wordt voor 70 % gefinancierd door de Europese Commissie, het tweede voor 80 %. Belangrijk evenwel is dat de toekenning van deze fondsen vaak enkel mogelijk is voor de nationale lidstaten en niet voor de regio's of gemeenschappen. Het lijkt ondenkbaar dat België in de toekomst geen gebruik meer zou (mogen/kunnen) maken van deze aanzienlijke Europese financiering.

1.2.4 Besluit

Er wordt nadrukkelijk gepleit voor het behoud van het federale karakter van de opleiding van de magistraten en van het personeel rechterlijke orde, alsook voor de toekenning van de nodige financiële middelen¹⁷ aan het Instituut voor gerechtelijke opleiding opdat het zijn opdrachten zou kunnen vervullen. Opleiding vormt een belangrijk instrument in de efficiënte aanwending en optimalisering van de beschikbare human resources.

De verdere uitbouw van het Instituut voor gerechtelijke opleiding en de terbeschikkingstelling van de nodige financiële middelen zullen optimaal bijdragen om de doelstelling van een performante justitie te bereiken.

Een instelling 'sui generis'

In de classificatie van de eenheden van de publieke sector wordt het IGO door de Nationale Bank van België, net als o.m. CREG¹⁸ en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, ondergebracht bij de categorie "niet geklasseerd in de wet van 16 maart 1954". Het IGO is opgericht onder de rechtsvorm van een parastatale 'sui generis'. Haar specifieke structuur dient meer bepaald in te staan voor de onafhankelijkheid van de magistratuur. Dit blijkt uit de samenstelling van de bestuursorganen:

- Twee zittende magistraten en twee magistraten van het openbaar ministerie, alsook de magistraat voorzitter van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde (CMRO) zijn van rechtswege lid van de Raad van Bestuur.
- De adjunct-directeur aan het hoofd van de afdeling 'magistraten', is een magistraat van de rechterlijke orde.
- Twee zittende magistraten en twee magistraten van het openbaar ministerie zijn lid van het wetenschappelijk comité.

In dit kader is het niet overbodig in herinnering te brengen dat de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter onontbeerlijke voorafgaande voorwaarden zijn voor de goede werking van justitie.

⁽¹⁰⁾ De Hoge Raad voor de Justitie na vier jaar gewogen, Die Keure, 2005, p. 116-122.

⁽¹¹⁾ Hand., Senaat, 21 december 2006, p. 40-42.

⁽¹²⁾ Hand., Vlaams Parlement, Comm. Onderwijs, 13 januari 2005, 11-15 & Hand., Vlaams Parlement, 17, 20 december 2006.

⁽¹³⁾ Art. 13 van de wet van 31 januari 2007.

⁽¹⁴⁾ Drie opleidingen kunnen worden geciteerd: langs Vlaamse zijde het Milieuhandhavingsdecreet (georganiseerd op 16 september 2009), de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (georganiseerd op 22 oktober 2009), waaraan, naargelang het geval, benevens de gespecialiseerde magistraten, ook milieu- en natuurinspecteurs en bouw- en wooninspecteurs deelnamen; langs Franstalige zijde het nieuwe Waalse milieudecreet van 5 juni 2008 (georganiseerd op 1 oktober 2009).

⁽¹⁵⁾ Justitie in cijfers 2010, blz. 8-12 (www.just.fgov.be/img_publications/pdf/182.pdf).

⁽¹⁶⁾ De internationale uitwisseling in het domein van de justitiële opleiding is uiteraard veel ruimer dan deze Europese opleidingsseminaries.

⁽¹⁷⁾ Art. 38 van de wet van 31 januari 2007 stelt op kruissnelheid 1,9 % van de jaarlijkse loonmassa van het personeel van de rechterlijke orde in het vooruitzicht.

⁽¹⁸⁾ Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas

Een aantal Europese aanbevelingen en rapporten beklemtonen ten andere de noodzaak de opleiding van de leden van de rechterlijke macht toe te vertrouwen aan een onafhankelijk orgaan, ten einde precies de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te vrijwaren.

Inzonderheid gaat het om:

- het advies nr. 4 van de Conseil Consultatif des Juges européens van de Raad van Europa;¹⁹
- de Magna Carta de l'indépendance judiciaire d.d. 17 november 2010 van de Conseil Consultatif des Juges européens van de Raad van Europa;
- de aanbeveling CM/Rec(2010)12 van het Comité van Ministers aan de lidstaten over de onafhankelijkheid, de efficiëntie en de verantwoordelijkheden van de rechters.²⁰

De voornoemde Europese aanbevelingen preciseren dat de onafhankelijkheid van de rechter gewaarborgd moet worden op statutair, functioneel en financieel vlak, en dus uiteraard ook voor wat zijn opleiding aangaat.

De wetgever heeft, weliswaar slechts in beperkte mate, willen rekening houden met de Europese aanbevelingen hierboven.

Bij de uitwerking van de wet van 31 januari 2007 werden evenwel diverse bepalingen ontleend aan de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. Het gevaar dreigt dat het IGO hierdoor aan autonomie zal inboeten.

2. Opdracht

Non est prosperum ventum cui nescit quo vadit"

(Seneca)²¹

2.1 Missie en visie

Het IGO onderscheidt zich door de organisatie van de initiële opleiding en van sterk met de beroepspraktijk verweven opleidingen die geen enkele andere instelling aanbiedt.

Bij de oprichting van het IGO bestond er weinig structurele vorming voor het personeel van de rechterlijke organisatie, dit in tegenstelling tot de opleiding voor de magistraten. Deze opleidingen ontwikkelen is voor de directie een prioriteit.

Waarden van het IGO

Rekening houdend met de operationele realiteit en de maatschappelijke evolutie wil het IGO zich ontwikkelen tot een organisatie die door vijf waarden wordt gedreven:

- het verschil maken;
- klantentevredenheid;
- continu leren;
- samenwerking;
- innovatie.

Het IGO wil als onafhankelijk federaal orgaan bijdragen tot een kwaliteitsjustitie door op een optimale wijze de professionele competenties van de magistraten en de leden van de rechterlijke orde te ontwikkelen²².

Het IGO wil het referentieorgaan worden door het bevorderen van een leercultuur die de bekwaamheden en competenties van zijn doelpubliek valoriseert door permanent zijn behoefte aan aanpassing te ondersteunen.

2.2 Beleids- en actieplan

Na het definiëren van de opdracht moet er worden bepaald hoe er te werk moet worden gegaan om tot de beoogde situatie te komen.

Het instrument voor beheer en opvolging van het IGO is het beleidsplan 2010-2016²³.

Dit plan werd opgesteld vanuit de 'mission statement'²⁴ en de opdrachtbrief van de raad van bestuur, de hertekening van het gerechtelijk landschap en de hervormingsplannen van de minister van justitie en de richtlijnen van de HRJ voor de gerechtelijke opleiding.

Bij de opmaak van het beleidsplan werd stilgestaan bij de vraag hoe én de resultaten én de organisatiecultuur tegelijkertijd kunnen verbeterd worden.

De structuur van dit beleidsplan werd door de directie overgemaakt aan de raad van bestuur in december 2009. De strategische doelstellingen werden erin geïdentificeerd en concreet uitgewerkt in operationele doelstellingen.

De strategische en operationele doelstellingen werden gerangschikt volgens de BSC (balanced score card) methode zodat over het evenwicht tussen de vier perspectieven (financieel perspectief, klantenperspectief, procesperspectief en leer- en groeiperspectief) kan gewaakt worden.

De doelstellingen werden vertaald in het actieplan 2010, waarin de acties werden toegelicht die ondernomen zouden worden op het vlak van algemene diensten en interne werking enerzijds en de dienst opleidingen anderzijds. Het betreft acties (of projecten) die moeten leiden tot een betere werking van het IGO in het algemeen en de vorming in het bijzonder.

Over de verwezenlijking van het actieplan 2010 werd gerapporteerd in het document "status actieplan IGO 2010". Er werd een behoefteanalyse gemaakt en de behoeften werden opgelijst zowel voor de afdeling magistraten als voor de afdeling personeel RO.

Het beleidsplan 2010-2016 werd aangepast en waar nodig werden de diverse doelstellingen SMART geformuleerd en uitgebreid.

Bij de opstelling van het actieplan voor 2011 werd uitgegaan van de aangepaste versie van het beleidsplan 2010-2016.

3. Organisatie

"Etre placé au-dessus des autres n'est qu'une obligation plus étroite de travailler pour eux et les servir". (Louis Bourdaloue)

3.1 Directie

Het beheer van het IGO wordt verzekerd door de directeur van de gerechtelijke opleiding, bijgestaan door twee adjunct-directeurs die de opdrachten van het IGO uitoefenen ten aanzien van de magistraten enerzijds en het personeel van de rechterlijke orde anderzijds.

De directeur (Edith Van den Broeck, parketmagistraat) en de adjunct-directeur "opleiding personeel rechterlijke orde" (Thérèse Tuts, parketjurist) werden benoemd bij KB van 27 april 2007, met ingang van 1 december 2007, de adjunct-directeur "opleiding magistraten" (Beatrice Homans, magistraat van de zetel), is benoemd bij KB van 7 juni 2009, met ingang van 22 oktober 2009.

⁽¹⁹⁾ [https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE\(2003\)OP4&Language=lanFrench&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3](https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE(2003)OP4&Language=lanFrench&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3)

⁽²⁰⁾ [https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Rec\(2010\)12&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3](https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Rec(2010)12&Language=lanEnglish&Ver=original&Site=COE&BackColorInternet=FEF2E0&BackColorIntranet=FEF2E0&BackColorLogged=c3c3c3)

⁽²¹⁾ « Voor wie niet weet waar hij naartoe gaat, is geen enkele wind gunstig » (Seneca)

⁽²²⁾ Professionele competenties zijn: de kennis, vaardigheden en attitudes, die noodzakelijk zijn om hun functie effectief te kunnen uitoefenen in functie van de belanghebbenden

⁽²³⁾ Zie www.igo-ifj.be

⁽²⁴⁾ De mission statement werd opgesteld in december 2008 door de directie en een aantal leden van het "voorlopige" team en diende als houvast voor de opstart van het IGO. Het was de voorloper van het beleidsplan en diende om de actieplannen een voorlopig kader te geven.

De directie maakt geen deel uit van het personeel en is, naast de raad van bestuur, een bestuursorgaan²⁵. Het taalevenwicht in de directie geldt alleen tussen de adjunct-directeurs zodat de directeur dient beschouwd te worden als "taalonzijdig"²⁶.

3.2 Raad van Bestuur

3.2.1 Samenstelling

De leden van de raad van bestuur werden benoemd bij KB van 23 december 2008 (BS 31 december 2008).

De raad is samengesteld uit 16 leden, gelijk verdeeld tussen de Nederlandse en Franse taalstelsels:

De voorzitters van de benoeming- en aanwijzingscommissies van de Verenigde Benoeming- en aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie:

- **Nicole Roland** Directeur van de niet-gesubsidieerde opvang-milieus van de Office de la naissance et de l'enfance (ONE), voorzitter van de Franstalige benoemings- en aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie,
- **Geert Vervaeke** Hoogleraar aan de faculteit rechten van de KUL, voorzitter van de Nederlandstalige benoemings- en aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie.

De directeur-generaal van het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid:

- **Sandra Schillemans** Directeur-generaal van het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid.

De leidende ambtenaren van de onderwijsdepartementen van respectievelijk de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap, waarbij deze laatste valt onder het Franse taalstelsel:

- **Noël Vercruyse**²⁷ Wd. secretaris-generaal van het Departement Onderwijs en Vorming- Vlaams Ministerie van Onderwijs en vorming,
- **Michel Albert** Directeur-generaal a.i. van het directoraat-generaal van het niet-verplicht onderwijs van het Ministerie van de Franse Gemeenschap,

- **Dirk Breuer** Referendaris van het Ministerie van de Duitstalige Gemeenschap.

Een afgevaardigde van de Minister van Justitie:

- **Bart Van Lijsebeth** Voorzitter van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten.

De voorzitter van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde:

- **Jean-Paul Janssens** Ondervoorzitter van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde.

Twee zittende magistraten, voorgedragen door de Hoge Raad voor Justitie:

- **Martine Castin** Kamervoorzitter in het hof van beroep te Bergen,
- **Jacques Mahieu** Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen.

Twee magistraten van het openbaar ministerie, voorgedragen door de Hoge Raad voor Justitie:

- **Dominique Reyniers** 1ste substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen,
- **Cédric Visart de Bocarmé** Procureur-generaal bij het hof van beroep te Luik.

Vier personen als vertegenwoordigers van het personeel rechterlijke orde:

- **Guy De Lobelle** Hoofdsecretaris bij het parket van de arbeidsauditeur te Gent,
- **Wilfried De Vreese** Hoofdgriffier van het hof van beroep te Gent,
- **Daniel Bierlaire** Hoofdgriffier van de rechtbank van eerste aanleg te Bergen,
- **Djamila Benbihi** Medewerker bij het parket van de procureur des Konings te Namen.

Het voorzitterschap wordt waargenomen door Mevr. N. Roland.

3.2.2 Werkzaamheden

Tijdens zijn vergaderingen nam de raad de nodige beslissingen om de werking van het IGO in goede banen te leiden.

Na amendering werd het ontwerp van huishoudelijk reglement op 4 maart 2010 door de raad gestemd. Het werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 7 juli 2010.

Het beleidsplan, opgesteld door de directie voor de periode 2010 - 2016, en het actieplan voor 2010 werden finaal goedgekeurd op 25 maart 2010.

Op de zitting van 5 mei 2010 werd het budget voor 2010 goedgekeurd en werd instemming verleend tot aanwerving van bijkomende personeelsleden. Op 24 juni 2010 werden ook de rekeningen waarmee 2009 werd afgesloten, goedgekeurd.

Met het oog op de evaluatie van de leden van de directie duidde de raad op 16 december 2010 zowel Franstalige als Nederlandstalige effectieve en plaatsvervangende evaluatoren aan.

Verbeterpunt:

- De respectieve bevoegdheden van enerzijds de raad van bestuur en anderzijds het directiecomité zijn bepaald in de wet. "Het is geenszins de bedoeling van de regering om een logge structuur te creëren. De organen hebben drie totaal verschillende doelstellingen:
 1. De raad van bestuur is een controle orgaan, dat intermitterend optreedt;
 2. De directie is belast met het dagelijks bestuur en fungeert als de permanente motor van het Instituut;
 3. Het wetenschappelijk comité treedt, al dan niet onderverdeeld in subgroepen, intermitterend op als denktank. Het signaleert opleidingsbehoeften, evalueert de inhoud en de methodes van de opleiding en stuurt ze bij."²⁸

- Een uitgewerkt besturingsmodel dat het efficiënt en verantwoord beheer van het IGO bepaalt, evenals het toezicht hierop, is noodzakelijk. Dit dient tevens aandacht te schenken aan haar maatschappelijk bestaansrecht en aan de belangen van de stakeholders (opdrachtgevers, klanten, werknemers, en de samenleving als geheel). Een studie van de firma Deloitte (cfr. infra) kan helpen bij de uitwerking van deze 'corporate governance'-code.
- Integraal management en beheersautonomie vergen een uitgebouwd en betrouwbaar intern controlesysteem. Bij het IGO konden tot dusver nog geen formele controleprocessen a priori worden ingebouwd in de werking. Anderzijds werden de bestaande externe controlemechanismen die door de IGO-wet werden voorzien (regeringscommissarissen en Rekenhof) aangevuld met een controle op de boekhouding door een bedrijfsrevisor.

Dit veelvoud van controles, gekoppeld aan een hoge periodiciteit (regeringscommissarissen: om de 2 maanden), zorgt voor een belangrijke bijkomende werklast (rapportering,...). In de gegeven omstandigheden (minimumbezetting) is dit, bovenop de operationele werking, niet evident. Bovendien is een valabele en correcte evaluatie slechts mogelijk na verloop van voldoende tijd zodat er inhoudelijk zinvol kan worden gecontroleerd.

⁽²⁵⁾ Zie art. 12 e.v. van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding

⁽²⁶⁾ Zie art. 18 van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding

⁽²⁷⁾ Zijn voorganger, dhr. Ludy Van Buyten, werd in ruste gesteld met ingang van 20 februari 2010

⁽²⁸⁾ Belgische Senaat, Memorie van toelichting, stuk 3-1889/1 – 2006/ 2007, artikel 8, p. 16.

3.3 Regeringscommissarissen

Krachtens artikel 14 van de wet van 31 januari 2007 moet het Instituut om de twee maanden een financieel en activiteitenverslag van het Instituut bezorgen aan de regeringscommissarissen bedoeld in artikel 40 van de wet van 31 januari 2007. De regeringscommissarissen worden op alle vergaderingen van de Raad van bestuur uitgenodigd en beschikken over een raadgevende stem.

De heer Benoit Kohl (advocaat en docent aan de Universiteit Luik) werd als regeringscommissaris namens de staatssecretaris voor begroting bij het IGO benoemd bij KB van 23 december 2008 (BS 31/12/2008). Bij KB van 16 februari 2009, dat in werking trad op dezelfde datum, werd mevrouw Violette Braecke (Directeur algemeen beheer KU Leuven Campus Kortrijk (KULAK)) benoemd als regeringscommissaris namens de minister van justitie.

3.4 Wetenschappelijk comité

Het wetenschappelijk comité is een van de drie organen van het IGO. In tegenstelling tot de directie en de raad van bestuur beschikt het comité niet over een beslissingsbevoegdheid, maar verstrekt het adviezen of formuleert het aanbevelingen inzake:

- het opleidingsbeleid;
- de opleidingsprogramma's;
- de organisatie van de opleiding;
- de pedagogische methodes.

In het kader van deze opdracht evalueert het wetenschappelijk comité de evaluatierapporten van de opleidingen en brengt hieromtrent verslag en advies uit aan de directie en aan de raad van bestuur.

Aan de hand van deze evaluatieverslagen kan het comité heel dicht bij de realiteit van de opleidingen komen en vervolgens voorstellen tot verbetering ervan formuleren.

3.4.1 Samenstelling

Het wetenschappelijk comité telt eenentwintig leden. Zij werden benoemd bij KB van 30 december 2008 (BS 12 januari 2009) en geïnstalleerd op 1 april 2009. Maken deel uit van het wetenschappelijk comité:

Twee zittende magistraten voorgedragen door de Verenigde Benoeming- en Aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie:

- **Béatrice Ponet** Raadsheer in het hof van beroep te Antwerpen,
- **Dirk Van Der Kelen** Voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde.

Twee magistraten van het Openbaar ministerie, voorgedragen door de Verenigde Benoeming- en Aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie:

- **Michèle Mons delle Roche** Procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Marche-en-Famenne,
- **Thierry Werts** 1ste substituut-procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Twee advocaten, respectievelijk voorgedragen door de Orde van Vlaamse Balies en door de Ordre des barreaux francophones et germanophone:

- **Bruno De Vuyst** Advocaat bij de balie van Brussel,
- **Philippe Hallet** Advocaat bij de balie van Luik.

Vier personen als vertegenwoordigers van het personeel van de rechterlijke orde:

- **Patrick Cauwelier** Hoofdgriffier van de rechtbanken van koophandel te leper en te Veurne,
- **Katrien Willems** Griffier bij het vrederecht van het kanton Aarschot,
- **Muriel Godin** Hoofdgriffier van de rechtbank van koophandel te Luik,
- **Iolanda Pasquali** Referendaris bij het ressort van het hof van beroep te Bergen.

Acht leden van de academische gemeenschap, waaronder vier voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad en vier door de Conseil Interuniversitaire de la Communauté française de Belgique:

- **Hélène Casman** Professor aan de Vrije Universiteit Brussel,
- **Walter Pintens** Professor aan de KU Leuven,
- **Piet Taelman** Advocaat en Professor aan de Universiteit Gent,
- **Stefan Rutten** Lector onderzoeksgroep geschiloplossing,
- **Georges de Leval** Professor aan de Universiteit Luik,
- **Hakim Boularbah** Advocaat – Lector aan de Vrije Universiteit Brussel,
- **Jacques Fierens** Advocaat- Professor aan de faculteit « Notre-Dame de la Paix » te Namen en aan de Universiteit Luik,
- **Sébastien van Drooghenbroeck** Opdrachthouder bij het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, lector aan de « Facultés Universitaires Saint-Louis ».

Twee leden van het opleidingsinstituut van de federale overheid:

- **Patricia Bal** Adviseur bij het OFO,
- **Philippe Vallaëys** Coördinator standaardopleidingen, Expert Blended Learning bij het OFO.

Voorzitter van het Wetenschappelijk Comité:

- **Edith Van den Broeck** Directeur van het IGO.

3.4.2 Werkzaamheden

Het comité vergaderde drie keer in 2010. Daarnaast was er een vergadering van de werkgroep 'evaluatie opleidingen magistraten' en twee vergaderingen van de werkgroep 'evaluatie opleidingen personeel'.

In 2010 heeft het comité voor de eerste maal kennis genomen van de evaluatieverslagen met betrekking tot een volledig jaar.

Eerst en vooral heeft het de methodiek volgens dewelke de evaluatie van de opleidingen wordt verricht, vastgelegd zodat zowel de opleidingen voor de magistraten als deze voor het personeel van de rechterlijke orde op een uniforme wijze worden geëvalueerd.

Hierbij werd gebruik gemaakt van de knowhow van verscheidene andere Europese opleidingsinstituten voor magistraten, het Europees Netwerk voor Justitiële Opleiding (EJTN) en het opleidingsinstituut van de federale overheid.

Vervolgens bracht het comité, na de concrete evaluatie van de opleidingen die door het IGO georganiseerd werden in 2009, vanuit een streven naar voortdurende verbetering van de kwaliteit van de opleidingen, een eerste advies uit aan de directie en aan de raad van bestuur, dat hieronder integraal wordt overgenomen:

- **Inhoud en methodiek**

In een aantal gevallen zijn de programma's te zwaar beladen. Daarom wordt gesuggereerd om soms wat minder thema's te behandelen en wat meer diepgang na te streven.

- **Communicatie**

De opleidingen moeten tijdig worden aangekondigd zodat de deelnemers de nodige schikkingen kunnen treffen om zich vrij te maken voor de sessies.

- **Documentatie**

De documentatie is een belangrijk aandachtspunt voor alle opleidingen. Indien geen tekst van de spreker kan worden bekomen, kan misschien worden gedacht aan de samenstelling van een documentatiemap met een verzameling van bestaande artikelen.

- **Evaluatie**

Ten einde pertinente conclusies te kunnen formuleren met het oog op de verbetering van de kwaliteit van de opleidingen zouden de vragen op de formulieren moeten bestaan uit een combinatie van cijfermatige gegevens (bijv. een percentage dat de tevredenheid aangeeft) en open vragen. Het aantal inschrijvingen, het aantal effectieve deelnemers en het aantal ingevulde evaluatieformulieren moet worden vermeld op de verslagen. Daarnaast zouden de evaluatieverslagen moeten vermelden tot welke categorie de opleiding behoort: initiële opleiding, permanente opleiding of loopbaanbegeleiding, of de opleiding verplicht moet worden gevolgd door sommige deelnemers en welke de doelstelling is.

- **Beheer van de opleidingen**

Het IGO moet een geïnformatiseerd register bijhouden met de relevante gegevens van de opleidingen die het beheert of organiseert (aantal deelnemers, sprekers, kostprijs, enz.). Desgevallend moet hiervoor een specifieke software worden aangekocht.

De uitvoering van deze aanbevelingen is aan de gang. Bij wijze van voorbeeld wordt verwezen naar de overheidsaanbesteding die lopende is met het oog op de aanschaf van een specifieke software (learning management system) om de opleidingen en alles wat erbij komt kijken efficiënt te beheren.

Daarnaast bracht het comité een advies uit over de initiële opleiding van de rechters die benoemd werden op basis van het slagen voor het examen inzake beroepsbekwaamheid of het mondeling evaluatie-examen.

Medio 2010 verstrekke het comité ook een advies over de prioritaire ondernemen opleidingsacties, omdat na het eerste opstartjaar de analyse van de opleidingsbehoeften op dat ogenblik nog aan de gang was. In dit verband stelt zich de vraag wie bevoegd is om over te gaan tot de analyse van de opleidingsbehoeften.

Hoewel het antwoord op deze vraag voor de hand lijkt te liggen – met de oprichting van het IGO heeft de wetgever immers alle bevoegdheden inzake het opleidingsbeleid voor de magistraten en de personeelsleden van de rechterlijke orde willen verenigen in handen van één orgaan – blijkt dit in de praktijk niet zo evident en woedt hierover een betreurenswaardig achterhoedegevecht.

Eenzijds heeft de wet van 31 januari 2007 aan het wetenschappelijk comité immers uitdrukkelijk de bevoegdheid opgedragen advies te verstrekken inzake de opleidingsprogramma's.²⁹

Anderzijds heeft de minister van Justitie, bij KB van 18 mei 2009³⁰, een zogenaamd begeleidingscomité inzake gerechtelijke opleiding opgericht dat onder meer is belast met het onderzoeken van de opleidingsbehoeften³¹ van de personeelsleden van de rechterlijke orde. Dit KB werd opgesteld door de administratie van de FOD Justitie, zonder enig overleg met het IGO.

De vraag kan worden gesteld wat de rol van het wetenschappelijk comité eigenlijk nog is, gelet op de bevoegdheden die bij koninklijk besluit werden toegewezen aan dit begeleidingscomité. Het kan niet de bedoeling zijn de bevoegdheden die bij wet aan een orgaan van het IGO werden toegekend, uit te hollen bij middel van een koninklijk besluit. Het koninklijk besluit is immers een lagere rechtsnorm dan de wet, en het draagt ook een latere datum. Hoewel hiermee duidelijk is aangetoond dat het onderzoek van de opleidingsbehoeften een bevoegdheid is van het wetenschappelijk comité, kan men niet anders dan vaststellen dat de FOD Justitie blijkbaar een andere mening is toegedaan.

Bovendien heeft de minister van Justitie inmiddels richtlijnen uitgevaardigd met betrekking tot de opleiding van de personeelsleden van de rechterlijke orde.³² Deze richtlijnen nemen de vorm aan van een opsomming van te organiseren opleidingsprogramma's, hoewel men bij het horen van het woord "richtlijnen" toch niet onmiddellijk denkt aan concrete onderwerpen van opleidingsprogramma's, maar eerder aan aanbevelingen die een richting aangeven voor de manier waarop de opleidingen moeten worden aangepakt.

Het gevaar van overlapping van de werkzaamheden van het wetenschappelijk comité en het door de FOD Justitie opgerichte begeleidingscomité is dan ook reëel. De oplossing ligt nochtans voor de hand en werd overigens door de FOD Justitie zelf in tempore non suspecto aangegeven: in het Belgisch Staatsblad van 1 september 2006³³ kondigde de FOD Justitie aan dat de bevoegdheden van de toenmalige opleidingscommissie zouden worden overgeheveld naar het IGO bij de inwerkingtreding van het wetsontwerp dat in het najaar 2006 zou worden neergelegd in het Parlement (en dat uiteindelijk de wet van 31 januari 2007 is geworden). De FOD Justitie is evenwel teruggekomen op dit voornemen en heeft integendeel, in plaats van de opleidingscommissie af te schaffen, een nieuwe commissie opgericht, die de naam "begeleidingscomité inzake gerechtelijke opleiding" kreeg en grotendeels de bevoegdheden van de opleidingscommissie overnam.

Het comité boog zich verder over de specifieke situatie van de referendarissen en de parketjuristen wier opdracht en taakinvulling in de praktijk vaak heel verschillend verloopt. Het heeft er op aangedrongen dat het IGO in geen geval hun opleiding zou verwaarlozen. Concreet heeft de directie hierop ingespeeld door ervoor te zorgen dat de referendarissen en de parketjuristen in de regel kunnen deelnemen, als naaste juridische medewerkers van de magistraten, aan een hele rist opleidingen die in principe bestemd zijn voor de magistraten en/of gerechtelijke stagiairs.

Teneinde optimaal gebruik te kunnen maken van de expertise en competenties van het wetenschappelijk comité besliste de directie in te gaan op de vraag van het comité om punctueel leden van het comité, in functie van hun specialisatie, uit te nodigen om deel te nemen aan de vergaderingen tijdens de welke opleidingsprogramma's worden voorbereid. Daarnaast wordt het ontwerp van de uitgewerkte gedetailleerde programma's meegedeeld aan de leden die gespecialiseerd zijn in de desbetreffende materie.

Het wetenschappelijk comité bracht ten slotte, in november 2010, ook een advies uit over het ontwerp van actieplan 2011, waarna dit, na aanpassing rekening houdende met de bemerkingen van het comité, voorgelegd werd aan de raad van bestuur voor goedkeuring.

4. Middelen

“Cutting the deficit by gutting our investments in innovation and education is like lightening an overloaded airplane by removing its engine.

It may make you feel like you're flying high at first, but it won't take long before you feel the impact.”

(Barack Obama's State of the Union January 2011 - Race to the top)

4.1 Financiële middelen

4.1.1 Budget

In de organieke wet houdende de oprichting van het IGO werden de financiële middelen uitdrukkelijk bepaald als een percentage van de jaarlijkse loonmassa van het personeel dat het Instituut moet opleiden (magistraten en personeel van de Rechterlijke Orde).

Artikel 38 van deze wet stelt het minimumbedrag ervan vast op 0,9% voor de twee jaar die volgen op het jaar van inwerkingtreding van het artikel. Dat percentage dient vervolgens gedurende de vier daarop volgende budgettaire jaren elk jaar te worden verhoogd met 0,25%, om de drempel van 1,9% te bereiken

⁽²⁹⁾ Zie art. 26 van de wet van 31 januari 2007.

⁽³⁰⁾ Koninklijk besluit van 18 mei 2009 tot vaststelling van de rechten en plichten op gerechtelijke opleiding, evenals de uitvoeringsmodaliteiten van de opleidingen ten aanzien van de personen bedoeld in artikel 2, 4° tot 10°, van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding, BS 4 juni 2009.

⁽³¹⁾ Zie art. 3 van het KB van 18 mei 2009, BS 4 juni 2009.

⁽³²⁾ Deze richtlijnen werden op 26 januari 2011 meegedeeld aan het IGO.

⁽³³⁾ BS 1 september 2006, blz. 43924-43925.

Voor 2009 en 2010 werd het budget echter bevroren op 5.220.000 euro. Hiermee bevindt het budget voor de gerechtelijke opleiding zich niet eens op het niveau van de bemiddeling in strafzaken! Meer nog, doordat het budget voor de opleiding van de magistraten en het personeel van de rechterlijke orde niet werd geïndexeerd, bedraagt het budget van het IGO voor 2010 nog minder dan het startpercentage van 0,9 % van de loonmassa dat aanvankelijk in de wet was voorzien. De jaarlijkse loonmassa van de magistraten en de personeelsleden van de rechterlijke orde bedroeg, voor het jaar 2010, 628.243.777,17 €. Indien het IGO op zijn aanvangspercentage van 0,9 % van de loonmassa zou gebleven zijn, had het een dotatie van 5.654.194,00 € (i.p.v. 5.220.000,00 €) moeten ontvangen. Procentueel gesproken ontving het IGO derhalve nog slechts 0,83 % van de loonmassa. In plaats van langzaam maar zeker toe te nemen, worden de financiële middelen derhalve, procentagewijs gesproken, verminderd.

Deze achteruitgang van het budget voor de opleiding van de magistraten en de personeelsleden van de rechterlijke orde is een uiting van een schrijnend gebrek aan consequent beleid in hoofde van de federale overheid (bij de opmaak van de begroting 2011 is een zelfde plafonnering van het budget van het IGO op het bedrag van 5,2 miljoen € voorzien). Ze staat bovendien in schril contrast met de kordate aanpak, door de minister van Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, van de werkgevers in de privésector die onvoldoende opleidingsinspanningen leveren. Het KB van 11 oktober 2007 voorziet immers een bijkomende werkgeversbijdrage van 0,05 % van het volledige jaarloon van hun werknemers (te storten in een fonds voor de financiering van het betaald educatief verlof) voor de ondernemingen die niet ten minste 1,9 % van de loonmassa investeren in opleiding. Bij ministerieel besluit van 13 april 2011 stelde de minister van Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg de lijst op van de sectoren die onvoldoende opleidingsinspanningen hebben geleverd in 2008 en 2009.³⁴

Hoewel over de besparingsmaatregelen van de regering niet werd gecommuniceerd door de FOD Justitie diende het IGO bij de opmaak van de begroting voor 2010 uit te gaan van het behoud van de dotatie op hetzelfde niveau als in 2009. De wet van 22 december 2009 tot wijziging van artikel 38 van de IGO-wet voorzag immers, in het hogervermelde uitstel van het groeipad tot 2011.³⁵

Het ontwerp van begroting werd aan de Raad van Bestuur voorgelegd in december 2009 maar de bespreking ervan werd meermaals uitgesteld. Op 5 mei 2010 werd de begroting uiteindelijk goedgekeurd, met dien verstande dat voor het woon-werkverkeer van de directie de tussenkomst van het IGO beperkt wordt tot de abonnementskosten voor een openbaar vervoermiddel, 2de klasse.

Voor 2011 resulteerden de financiële implicaties van de geplande vormingsactiviteiten en van de ontwikkeling van het IGO die daarvoor is vereist in het begrotingsvoorstel dat op 16 december 2010 aan de Raad van Bestuur werd voorgelegd. Het IGO ging er daarbij van uit dat de wettelijke verhoging (tot 1,15% van de loonmassa) van de dotatie voor 2011 ditmaal wel zou worden toegepast. Dit zou neerkomen op 7.143.000,- €. De uitzonderlijke toestand waarin de federale overheid zich budgettair bevond, verhinderde evenwel een definitieve goedkeuring.

Om de continue werking van het IGO te kunnen verzekeren werd daarom -overeenkomstig de financiewet betreffende de voorlopige twaalfden- een voorlopige minimumbegroting ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur voorgelegd. Deze begroting ging uit van het budget van 2010, te weten 5.220.000,- €.

Een permanente monitoring van de werkelijke uitgaven waakte er over dat de kredieten, waarover het IGO minimaal kon beschikken, niet werden overschreden.

4.1.2 Dotatie

Artikel 38 van de IGO-wet bepaalt dat de aan het Instituut toegekende kredieten jaarlijks worden ingeschreven op de administratieve begroting van de Federale Overheidsdienst Justitie (Organisatie-afdeling 56, programma 6).

Bij gebrek aan een KB dat de terbeschikkingstelling van het jaarbudget in schijven regelt dient het IGO momenteel steeds zelf om de vrijgave van zijn werkingsbudget te verzoeken. De onzekerheid over de beschikbare sommen en de termijnen waarbinnen deze sommen beschikbaar zijn, vergemakkelijkt de werking van het IGO niet.

De laatste schijf t.b.v. 3/12 van het budget voor 2009 werd bijvoorbeeld pas op 6 januari 2010 op de rekening van het IGO gestort.

Voor 2010 stemde de beleidscel van de FOD Justitie uiteindelijk (in de loop van december 2010!), gelet op de beslissing van de Raad van Bestuur betreffende het saldo op het budget voor 2009 (cfr. infra), in met de vrijgave van het resterende gedeelte van de dotatie voor 2010. Het IGO ontving het corresponderende bedrag van 2.610.000,- € slechts op 4/01/2011.

Enkel dankzij het niet uitgegeven saldo van 2009 kon het IGO haar rekeningen vereffenen. Pas nadat de derde en vierde schijf van de dotatie voor 2010 werden vrijgegeven door de FOD Justitie was het niet langer nodig het saldo van 2009 als liquiditeitsreserve ter financiering van de lopende uitgaven op de zichtrekening aan te houden.

4.1.3 Rekeningen

Het boekhoudkundig jaar van het IGO valt samen met het burgerlijk jaar, d.w.z. dat het loopt van 1 januari tot 31 december. Met akkoord van het Rekenhof worden facturen m.b.t. het voorbije jaar evenwel geboekt op de rekeningen en aangerekend op de begroting van dat jaar voor zover zij regelmatig budgettair en juridisch werden vastgelegd tijdens dat jaar en werden betaald voor 31 maart van het daaropvolgende jaar.

De jaarrekening van het voorbije jaar en het overzicht van alle geregistreerde uitgaven per begrotingspost wordt tegen de maand mei opgesteld. Zij worden nadien aan een controle onderworpen.

Hoewel alle schuldeisers worden aangespoord om tijdig hun facturen en schuldvorderingen in te dienen, worden voor de vorming uiteindelijk nog een aanzienlijk aantal facturen betaald na de afsluitingsdatum (in totaal voor 130.000,00 € m.b.t. 2009).

Het begrotingsjaar 2009 werd afgesloten met een positief saldo van 2.689.623,52 €. In de boekhouding werd dit bedrag, met instemming van de bedrijfsrevisor en het Rekenhof, opgenomen als over te dragen reserve. De rekeningen voor 2009 werden, onder voorbehoud van de opmerkingen en aanbevelingen van de bedrijfsrevisor, door de Raad van Bestuur goedgekeurd in zijn zitting van 24 juni 2010.

De regeringscommissarissen die -namens de minister van justitie en de minister (in casu: de staatssecretaris) van begroting- controle uitoefenen op het IGO waarschuwden er echter voor om dit saldo als definitief verworven te beschouwen omdat het mogelijk aan de Schatkist zou moeten worden gestort. Over de bestemming van het saldo bestaat nog steeds geen definitief uitsluitel. De organieke wet bevat geen uitdrukkelijke bepalingen hieromtrent. De rechtsvorm en de controlestructuur van het IGO wijzen evenwel in de richting van een dotatie. In afwachting van een definitieve beslissing door een regering met volheid van bevoegdheid, en finaal door de wetgever keurde de Raad van Bestuur op zijn vergadering van 23 november 2010 het voorstel van de directie goed om de ongebruikte kredieten van 2009 te beleggen op een afgescheiden termijnrekening, zonder financieel risico en onmiddellijk opvraagbaar. Hierdoor wordt de transparantie optimaal verzekerd.

Ook voor 2010 zal er, weliswaar in beperktere mate, een overschot zijn. Meer bepaald de aanwerving van de onontbeerlijke human resources kon pas in het najaar 2010 zijn beslag krijgen omdat het personeelsplan nooit formeel werd goedgekeurd en er pas in mei 2010 goedkeuring werd gegeven voor de aanwerving van een beperkt aantal medewerkers. Bijgevolg bleven de werking en de activiteiten van het IGO over het volledige jaar 2010 beperkt.

4.1.4 Controle

Het IGO is onderworpen aan externe controle a posteriori door de regeringscommissarissen en het Rekenhof.

Op 4 maart 2010 besliste de Raad van bestuur dat de boekhouding van het Instituut eveneens gecontroleerd diende te worden door een bedrijfsrevisor.

⁽³⁴⁾ Ministerieel besluit van 13 april 2011 tot vaststelling van de definitieve lijsten voor de jaren 2008 en 2009 van sectoren die onvoldoende opleidingsinspanningen realiseren in uitvoering van artikel 3, § 4, van het koninklijk besluit van 11 oktober 2007 tot invoering van een bijkomende werkgeversbijdrage ten bate van de financiering van het betaald educatief verlof voor de werkgevers die behoren tot de sectoren die onvoldoende opleidingsinspanningen realiseren in uitvoering van artikel 30 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, BS 20 april 2011.

⁽³⁵⁾ B.S., 26 januari 2010.

De bedrijfsrevisor voerde zijn werkzaamheden uit in overeenstemming met de controleaanbeveling van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren in verband met het beperkt nazicht. Ze waren dan ook minder diepgaand dan deze van een volkomen controle van de financiële staten.

Het nazicht bestond voornamelijk uit de controle van de boekingen en de certificering van de nauwkeurigheid en authenticiteit ervan. Daarenboven werd steun verleend en werden adviezen geformuleerd die van nut zijn voor een goed beheer van de boekhouding.

In het rapport omtrent het getrouw beeld van de jaarrekening, kwam de revisor tot het besluit dat een groot gedeelte van de verkregen subsidies die bestemd zijn voor het boekjaar 2010 of voor eerdere boekjaren tot op heden niet aangewend werden. Het betreft hier een saldo van 4.472.919,31 EUR.

De oorzaak van deze onderbenutting situeert zich voornamelijk in het feit dat tussen de algemene werkingskosten en de kosten eigen aan de opdracht (zijnde de vormingen en de opleidingen) minimaal een verhouding van 50%-50% dient te worden nagestreefd.

4.1.5 Verbeterpunten

Budgetallocatie

De FOD B&BC stelt als norm een verhouding 20-80 % voorop tussen de algemene werkingskosten van een organisatie en de kosten eigen aan de opdracht die ze uitvoert.

Zonder analytische boekhouding is het niet evident om dit onderscheid te maken. Een kleine omgeving zoals het IGO kenmerkt zich daarenboven door een grote multifunctionaliteit. Er is bijgevolg een grote grijze zone op het vlak van personeelskosten en de zgn. vaste kosten (huurkosten en bijhorende lasten, leasing, ...). Zij dienen deels als algemene werkingskosten en deels als opleidingskosten, volgens een bepaalde verhouding, te worden beschouwd. Tenslotte is het moeilijk om bepaalde begrotingsposten als de ene of de andere categorie te beschouwen.

Om een correcter beeld te hebben van de werkelijke kosten voor de opleiding moeten alleszins, bij de kredieten voorzien voor de wettelijke opdracht (vorming), de algemene kosten worden gevoegd die hier rechtstreeks of exclusief betrekking op hebben.

Het gaat onder meer om:

- de personeelskosten van de medewerkers van de afdeling 'opleiding' en van de adjunct-directeurs,
- de huur, het onderhoud en de huurderslasten van de vormingslokalen.

De mogelijkheid om meer bepaald voornoemde personeelskosten in de begroting op te nemen onder de rubriek "S: opleiding" werd in het verleden reeds gesuggereerd door de regeringscommissaris namens de staatssecretaris van begroting. Als gevolg van het minimumpercentage van 50% dat principieel wordt voorbehouden voor de wettelijke opdracht wordt thans de begroting afgesloten met een overschot op de begrotingsposten voorzien voor de eigenlijke opleidingen. Bijgevolg kunnen de kosten voor het personeel van de afdeling opleiding hierop worden aangerekend zonder enige weerslag op het aantal of de kwaliteit van de opleidingen. Er zouden daarentegen kredieten vrijkomen voor de aanwerving van bijkomend personeel waardoor meer opleidingen effectief kunnen worden georganiseerd en de onderbenutting van het budget zou verminderen.

Met deze voorstelling van zaken zou het aandeel van het budget, bestemd voor de wettelijke opdracht -zelfs in de huidige budgettaire omstandigheden- kunnen worden verhoogd. Mits de uitvoering van het wettelijk groeipad is een stelselmatige en substantiële verhoging mogelijk. Deze optiek weerspiegelt veel beter de actuele realiteit en laat toe de door de FOD B&BC vooropgestelde norm uiteindelijk te benaderen.

Uit een vergelijking met andere Europese landen blijkt weliswaar dat de norm van 80% voor de opleidingen nergens wordt gehaald.

Kostenoptimalisatie

Bij gebrek aan tijd en instrumenten komt het IGO er niet toe haar kostenstructuur te analyseren. Er wordt geen onderzoek gedaan naar het rendement door in- en output te vergelijken. Dit heeft als gevolg dat er geen verbeterinitiatieven worden genomen om de werking efficiënter te organiseren of de kosten te drukken. Toch heeft het IGO de ambitie om als organisatie uit te munten in de 5 E's: effectiviteit, efficiëntie, economie, ecologie en ethiek. De huidige rigide structuur waarin het IGO functioneert, verhindert regelmatig een aantal quick-wins, zelfs indien financieel voordelig. Een grotere bewegingsvrijheid die de directie toelaat om onmiddellijk in te spelen op nieuwe situaties of opportuniteiten, voor zover budgettair neutraal en onder toezicht van de regeringscommissarissen, zou dit kunnen oplossen.

Groeipad

Om het beleidsplan te verwezenlijken is het noodzakelijk dat de minister van justitie ervoor garant staat dat het voorziene groeipad gedurende de komende 5 jaar wordt gerespecteerd.

Onder meer de commissie voor modernisering van de rechterlijke orde drukte in haar studie aangaande de toebedeling van de middelen aan de rechterlijke orde³⁶ reeds haar bezorgdheid uit over de beperkte financiële middelen waarover het IGO beschikt. Hoewel deze zich ver onder het minimumniveau bevinden dat door de overheid voor opleiding van het personeel aan de werkgevers wordt opgelegd, vreest de commissie in haar rapport "Rechterlijke Orde: budget en uitdagingen voor de toekomst" dat zij ook voor 2011 andermaal zouden worden bevroren.

N.a.v. een uitdrukkelijk verzoek van de directie van het IGO en van de voorzitter van de Raad van Bestuur deelde de minister van justitie mee dat een krediet t.b.v. 7.143.000,- € zou worden verdedigd bij de besprekingen van de federale begroting voor 2011. Op het bilateraal overleg met de FOD B&B werd het niveau van de dotatie echter opnieuw behouden op dat van 2010 (en 2009).

Dotatie

Een aantal problemen inzake de financiële middelen van het IGO werden opgelijst en geanalyseerd: kwalificatie, vrijgave dotatie, bestemming saldo, ...

Om een einde te stellen aan de verwarring en om een verschil in interpretatie te vermijden is een wettelijke bepaling omtrent de aard van deze financiële middelen en het saldo wenselijk.

Tevens rijst de vraag op welke manier de dotatie ter beschikking gesteld zal worden van het IGO.

Daartoe werd een ontwerp van koninklijk besluit uitgewerkt, waarbij als voorbeeld de vorm en de inhoud werden genomen van de besluiten van bepaalde andere openbare instellingen waarvan het budgettair regime zeer nauw aansluit bij dat van het IGO.³⁷

Daarin wordt voorgesteld de dotatie van het IGO vrij te geven in vier trimestriële schijven op vaste datum, zoals bij de Hoge Raad voor de Justitie. Het percentage van de schijven wordt als volgt in het ontwerp vastgesteld : 35 % van de dotatie bij de eerste schijf, 25 % voor de tweede en de derde en, ten slotte, 15 % voor de vierde en laatste schijf. Een schijf van 35 % wordt voorgesteld voor het begin van het jaar omdat het IGO bij het begin van het boekjaar een aantal vaste uitgaven zal moeten financieren. Naast de dotatie kunnen als ontvangsten worden voorzien: kapitaalopbrengsten, uitzonderlijke ontvangsten en het niet-gebruikte saldo van de dotatie van voorgaande jaren.

⁽³⁶⁾ Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde: "Rechterlijke Orde: Budget en uitdagingen voor de toekomst, 2010", p. 10 – p. 12, www.cmro-cmoj.be

⁽³⁷⁾ Het Paleis voor Schone Kunsten, het Nationaal Orkest van België en het Koninklijk Munttheater

In afwachting van een koninklijk besluit blijft het mogelijk de vrijgave van de schijven van de dotatie te organiseren in functie van de behoeften van het IGO. Zolang de dotatie niet tijdig wordt vrijgegeven blijft het IGO genoodzaakt om het saldo van voorgaande jaren aan te wenden voor haar lopende uitgaven. Het bedrag van het saldo dient evenwel opnieuw in zijn oorspronkelijke toestand te worden hersteld wanneer de volledige dotatie beschikbaar is.

Boekhoudkundig referentiekader

Vanaf 1 januari 2012 zullen

- de nieuwe wet houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat en
- het KB van 10 november 2009 tot vaststelling van het boekhoudplan van toepassing op de federale Staat en op de gemeenschappen, de gewesten en de gemeenschappelijke gemeenschapscommissie

van toepassing zijn op de federale overheid, en bijgevolg ook op het IGO.

Er dient een studie te worden gemaakt van deze reglementering en de impact ervan op de werkwijze bij het IGO. De vergelijking met andere instellingen, zoals bijvoorbeeld het Instituut voor de gelijkheid van mannen en vrouwen, kan daarbij een bron van inspiratie en 'best practices' zijn.

4.2 Personeel

4.2.1 Algemeen

De algemene structuur van het Instituut omvat twee onderscheiden afdelingen:

- Afdeling opleiding
- Afdeling algemene diensten

De afdeling opleiding van het Instituut staat in voor de uitoefening van de eigenlijke opdrachten van het Instituut, namelijk de opleiding. Deze afdeling bestaat op haar beurt uit twee afdelingen. De eerste staat in voor de opleiding van de magistraten en gerechtelijke stagiairs, de tweede voor de opleiding van het personeel van de rechterlijke orde. Aan het hoofd van elke afdeling staat een adjunct-directeur. Alle medewerkers van de afdeling opleiding zijn opgenomen in een gemeenschappelijke pool. Doel is om zo hun polyvalente inzetbaarheid te vergroten, waardoor ze flexibel kunnen worden ingeschakeld voor de opleidingsafdeling waar de behoefte het grootst is. Deze organisatie is noodzakelijk omdat het IGO over onvoldoende personeel beschikt om zijn taken ten volle te kunnen vervullen.

Tot de afdeling algemene diensten behoren de ondersteuningsdiensten voor de opleidingsactiviteiten en dus voor de opdrachten van het Instituut. Ze staan onder het directe gezag van de directeur van de gerechtelijke opleiding. Deze afdeling verzekert onder meer het beheer van het personeel, de financiën, de logistieke en facilitaire ondersteuning, de informatica en communicatie en de internationale relaties. Zij zorgt eveneens voor de uniforme en tijdige verslaggeving van het IGO en staat ten slotte in voor het optimaliseren van de werking van het IGO in zijn geheel.

Zowel de afdeling opleiding als de afdeling algemene diensten staan samen in voor het uitvoeren van de kerntaak van het IGO om bij te dragen tot een kwaliteitsjustitie door het optimaliseren van de strategische competenties van magistraten en leden van de rechterlijke orde.

4.2.2 Personeelsevolutie

Een kwantitatieve en kwalitatieve uitbreiding van het opleidingsaanbod en een hoogstaande dienstverlening van de interne werking vormen doelstellingen van het actieplan van het IGO. De budgettaire situatie verhindert echter de uitbreiding van het personeelsbestand die daarvoor noodzakelijk is. Op advies van de FOD P&O heeft het IGO een initieel personeelsplan opgesteld dat is gebaseerd op het beleidsplan van het IGO en het actieplan dat hieraan is verbonden, en dat rekening houdt met de budgettaire beperkingen.

Het personeelsplan dat door de directie werd opgesteld voor 2010 voorzag in een personeelskader van 19,5 FTE's. De raad van bestuur stemde echter niet in met de functie van een halftijds medewerker 'zalen'. Het personeelsplan dat uiteindelijk werd goedgekeurd weerhield een personeelskader van in totaal 19 voltijdse medewerkers:

- 5 medewerkers van niveau A
- 8 medewerkers van niveau B
- 4 medewerkers van niveau C
- 2 medewerkers van niveau D

Tien van deze medewerkers zijn werkzaam binnen het domein van de eigenlijke opleidingen. De overige negen personeelsleden, waarin onderhoudspersoneel en chauffeur zijn inbegrepen, staan in voor de algemene diensten en ondersteunende activiteiten. Personeelsbeleid, financieel beheer, informatie- en communicatie-ondersteuning, logistieke en facilitaire

ondersteuning vergen nochtans -ongeacht de omvang van de organisatie- een bepaalde minimumbezetting met competente medewerkers.

Ter vergelijking: Voor de oprichting van het IGO werd de organisatie van de opleidingen voor de magistraten en het personeel van de rechterlijke orde (dat laatste was bijna niet georganiseerd) verzekerd door drieëntwintig personen, die zich exclusief met de opleiding bezig hielden (8 van de HRJ, 15 van de FOD Justitie; 8 van die 23 ambtenaren behoorden tot niveau A). Andere taken (boekhouding, personeelsbeheer, beheer gebouw, fotokopies, bodes, etc.) werden door de aanwezige algemene diensten (P&O, B&BC, ICT, ...) uitgevoerd.

In de praktijk werd de administratieve ondersteuning in 2010 niet verzekerd door het volledig voorziene personeelsbestand. Tussentijdse ontslagen en aanslepende aanwervingsprocedures brachten met zich dat het personeelskader in 2010 niet kon worden opgevuld.

Bij het begin van 2010 werd de dienst verzekerd door 13 ambtenaren, waarvan 9 in dienst werden genomen met een arbeidsovereenkomst: 2 voltijds niveau A, 6 voltijds niveau B, 4 voltijds niveau C en 1 voltijds niveau D. Het personeelseffectief werd verder aangevuld met een buitengewone 4/5 tewerkstelling van een expert-opdrachthouder (tot 31 maart 2010) en gepensioneerd ambtenaar niveau D als bode à rato van 9u/week.

Ingevolge de instemming van de Raad van Bestuur kon het IGO in principe overgaan tot de bijkomende aanwerving van

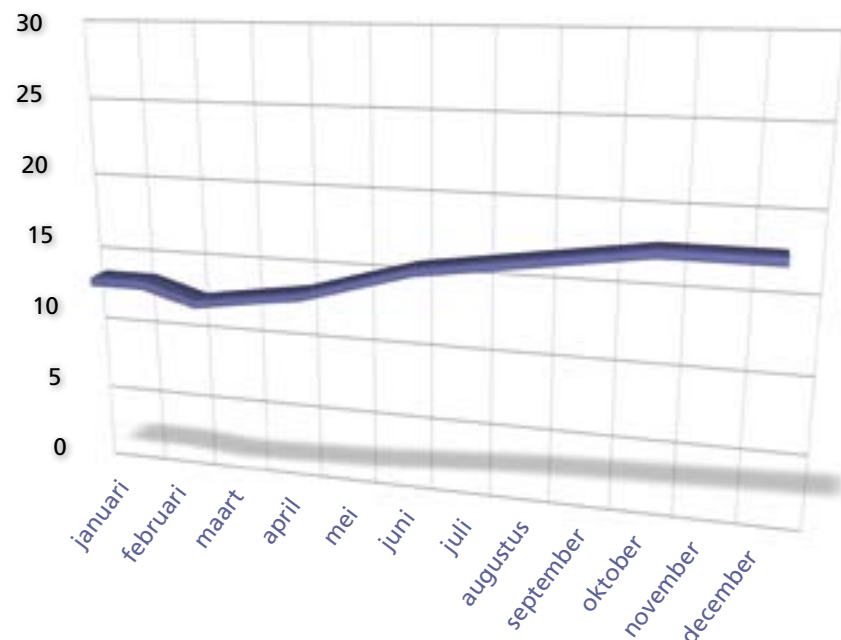
- 3 medewerkers van niveau A voor de afdeling opleiding (respectievelijk vanaf 15 april, 1 juni en 1 oktober),
- 2 medewerkers van niveau B (waarvan één bijkomende boekhouder vanaf 15/07/2010 en één nog vacant op 31/12/2010) en
- 2 halftijdse medewerkers van niveau D (in dienst vanaf 1/10/2010).

Bij de aanwerving werd nauwgezet aandacht geschonken aan het taalevenwicht binnen het personeelsbestand.

Eind 2010 bleven nog 2 functies van niveau B vacant; één als management assistent en één als ICT-deskundige. In het bijzonder de aanwerving van een bekwaam en gemotiveerd management assistent is problematisch.

Zoals blijkt uit de bijgevoegde grafiek evolueerde het personeelseffectief in 2010 van 14 naar 18 voltijdse medewerkers. Grosso modo komt dit ongeveer neer op 1 medewerker per 1000 op te leiden personen!

Evolutie aantal medewerkers IGO 2010.

Voor specifieke taken zoals vertaling, tolken, enz. werd de mogelijkheid van kostenbesparende partnerships met andere instellingen onderzocht, voorlopig echter zonder succes. Tenslotte werden voor de werklust die met het personeelsbestand niet kon worden opgevangen (niet-ingevulde vacatures, piekmomenten, punctuele taken, ...) tijdelijke werkrachten (interim, jobstudenten) ingeschakeld.

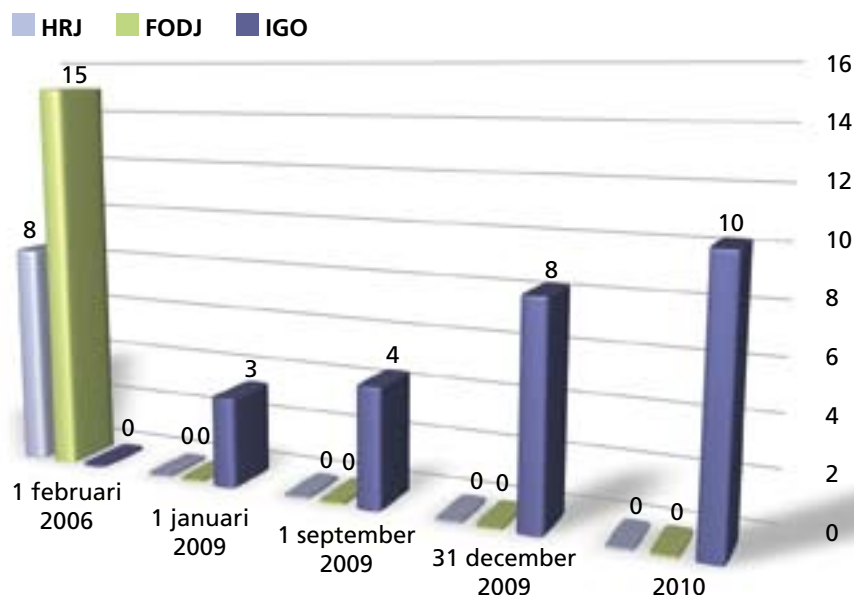
Personeel – samenstelling op 31.12.2010

Afdeling opleiding			
1 Adviseur	1 FTE	Niveau A	NL
1 Attaché opleiding	1 FTE	Niveau A	FR
1 Attaché opleiding	1 FTE	Niveau A	FR
1 Attaché opleiding	1 FTE	Niveau A	NL
1 Administratief deskundige	1 FTE	Niveau B	NL
1 Administratief deskundige	1 FTE	Niveau B	FR
1 Administratief assistent	1 FTE	Niveau C	NL
1 Administratief assistent	1 FTE	Niveau C	NL
1 Administratief assistent	1 FTE	Niveau C	FR
1 Administratief assistent	1 FTE	Niveau C	FR

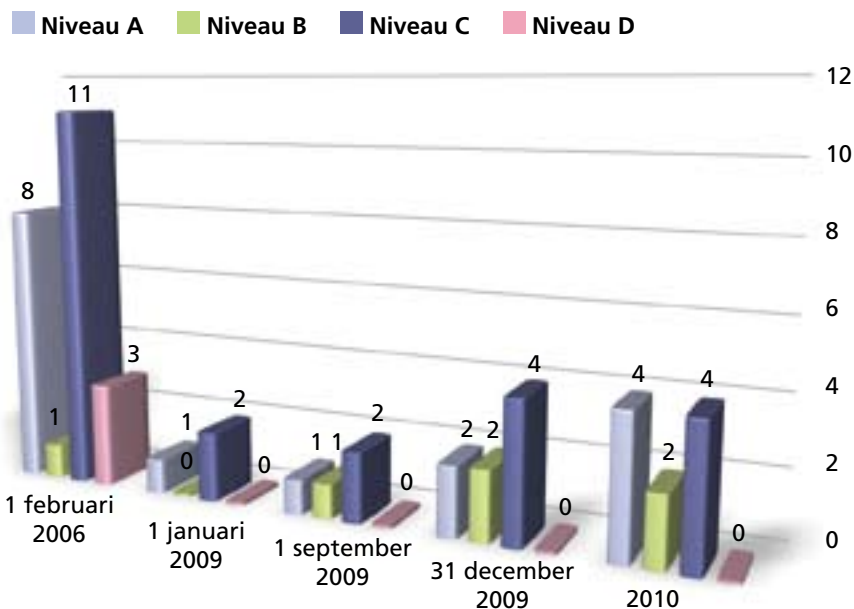
Afdeling algemene diensten			
1 Adviseur	4/5 FTE	Niveau A	NL
1 Administratief deskundige	1 FTE	Niveau B	FR
1 Administratief deskundige (interimair)	1 FTE	Niveau B	NL
1 Deskundige (boekhouder)	1 FTE	Niveau B	NL
1 Deskundige (boekhouder)	1 FTE	Niveau B	FR
1 Deskundige (ICT)	1 FTE	Niveau B	FR
1 Administratief medewerker (chauffeur)	1 FTE	Niveau D	FR
1 onderhoudsmedewerker	1/2 FTE	Niveau D	FR
1 onderhoudsmedewerker	1/2 FTE	Niveau D	NL

			Totaal
Administratief personeel	5 niveau A 7 niveau B 4 niveau C 2 niveau D		18

Evolutie personeel "opleidingen" per instelling

Evolutie personeel opleidingen

4.2.3 Verbeterpunten

Personeelskader

Om de doelstellingen en het actieplan van het IGO, met als ambitie een substantiële toename van het aantal opleidingen voor het personeel van de rechterlijke orde te realiseren, is in de eerste plaats een uitbreiding van het personeelskader vereist. In de gegeven omstandigheden kan enkel dankzij de blijvende inzet en bereidheid van het personeel tot bijkomende prestaties de huidige activiteitsgraad worden verzekerd. Nieuwe initiatieven kunnen thans niet worden ontwikkeld.

Het gebrek aan voldoende personeel (gesteld mag worden dat momenteel zelfs de absolute minimumbezetting niet wordt gehaald) zorgt daarenboven voor reële en ernstige bedrijfsrisico's. Voor kritische processen zoals meer bepaald personeelsbeheer en boekhouding bestaat er geen backup-procedure noch documentatie. Zonder analyse van de werkprocessen zijn daarenboven geen verbeterinitiatieven mogelijk.

Het staat buiten kijf dat de 'core business' van het IGO de opleiding is. De ondersteunende diensten vormen echter de basis voor een performante werking van de zgn. 'operationele diensten'.

Rechtspositie (Personeelsstatuut en sociale voordelen)

Het personeelskader van het IGO is samengesteld uit medewerkers van verscheiden herkomst: een beperkt aantal is ter beschikking gesteld (door HRJ of FODJ); de meesten zijn contractueel aangeworven. Momenteel beschikt het IGO niet over personeel in vast dienstverband.

Ieder vastbenoemd personeelslid van een federale overheidsdienst, van een programmatorische federale overheidsdienst of van de Hoge Raad voor de Justitie die (met zijn instemming) ter beschikking gesteld worden van het Instituut behoudt, overeenkomstig artikel 37 van de IGO-wet zijn eigen statuut. Op dit ogenblik heeft het IGO twee gedetacheerde medewerkers van de Hoge Raad voor de Justitie en twee van de FOD Justitie. Voor het contractueel aangeworven personeel valt het IGO vooralsnog terug op de wettelijke en statutaire regelen die van toepassing zijn op het personeel van de rechterlijke organisatie, bij gebrek aan een eigen statuut. Deze ongelijke

rechtspositie van de medewerkers leidt tot een onevenwichtige situatie die de sereniteit op de werkvloer niet ten goede komt en op termijn onhoudbaar is.

Eigen statutair personeel kan hieraan verhelpen. De memorie van toelichting over art. 29 en 35 van voornoemde wet voorziet uitdrukkelijk de mogelijkheid van een eigen personeelsstatuut, aangepast aan de eigen behoeften en mogelijkheden, met eigen loonschalen, evaluatieregels en loopbanen.

“In de beginfase kan het Instituut, bij gebrek aan eigen statuut, terugvallen op de wettelijke en statutaire regelen die van toepassing zijn op de in vast verband benoemde personeelsleden van hoven en rechtbanken. Er is geopteerd voor deze analogie vermits de bedrijfscultuur van het Instituut deels verbonden is met deze van hoven en rechtbanken.

In een latere fase, wanneer het Instituut op de spreekwoordelijke rails staat, kan het zelf een personeelsstatuut uitwerken, dat zo goed mogelijk is aangepast aan de eigen behoeften en mogelijkheden. Er kunnen met andere woorden eigen loonschalen, eigen evaluatieregels, eigen loopbanen, enz. worden uitgewerkt. Dit statuut wordt bepaald in een eigen reglement dat wordt goedgekeurd bij koninklijk besluit. Deze techniek werd ook toegepast voor het personeel van de Hoge Raad voor de Justitie.”³⁸

Een evenwichtig en adequaat statuut voor al het administratief personeel van het IGO kon tot hiertoe echter nog niet worden opgemaakt. Niettemin kunnen bepaalde voordelen intussen wel aan het personeel worden toegekend. Sociale voorzieningen worden veelal niet als zodanig geregeld in het statuut maar veeleer toegekend via een alternatief circuit (bijvoorbeeld een sociale dienst). Iedere individuele overheid blijkt ‘de facto’ een eigenstandig beleid terzake te voeren. De Raad van Bestuur van het IGO beschikt bijgevolg over een discretionaire bevoegdheid omtrent de al dan niet toekenning van bepaalde sociale voordelen. Het valt moeilijk te verantwoorden dat bepaalde personen wel bepaalde voordelen genieten en anderen in een vrijwel identieke positie niet. Op het vlak van de sociale voordelen komt het er op aan een consistent beleid te voeren dat een zo uniform mogelijke bejegening tot doel heeft.

Concreet voorziet de begroting in een hospitalisatieverzekering voor het personeel en in de toekenning van maaltijdcheques. In het bijzonder de hospitalisatieverzekering is een gerechtvaardigde en minimale dienstverlening temeer daar het personeel van het IGO geen beroep kan doen op een sociale dienst.

Human resources management

Het IGO beschikt niet over de expertise en het gekwalificeerd personeel voor het voeren van een adequaat personeelsbeleid en een systematische personeelsadministratie. De meest elementaire zaken (verloning, verloven, arbeidsongevallen, ...) worden verzekerd door de verschillende medewerkers van de afdeling algemene diensten.

Kennis van de diverse reglementeringen ontbreekt evenwel in grote mate. Er is evenmin know-how van aanwervingen en selectie, vorming, sociaal beleid, ...

Het IGO onderzoekt de mogelijkheden om een beroep te doen op externe dienstverlening door andere gespecialiseerde overheidsdiensten. De centrale dienst voor vaste uitgaven van de FOD Financiën staat reeds in voor de uitbetaling van de wedden en de afhandeling die daarmee verband houdt (fiscale aangifte, ...). Voor professioneel advies en een integraal personeelsbeheer wordt gewerkt aan een partnership met de FOD P&O.

4.3 Materiële omkadering

4.3.1 Lokalen

Het IGO beschikt niet over een eigen gebouw maar slaagde er in om een moderne en gunstig gelegen opleidingsinfrastructuur met de bijhorende faciliteiten te huren aan interessante voorwaarden, evenals de nodige kantoor- en vergaderruimte ten behoeve van de administratie, de directie en de diverse bestuurs- en controleorganen.

Er werd een huurovereenkomst afgesloten betreffende de 2de verdieping van het gebouw "Stephanie 1", gelegen op het adres, Louisalaan 54 te 1050 Brussel. De huurperiode ging in op 1 januari 2009 en werd afgesloten voor de duur van 9 jaar, d.w.z. tot 31 december 2017. Het voorwerp van deze huurovereenkomst betreft een oppervlakte van 1.274 m², 17 parkeerplaatsen en een kelderruimte.

Het IGO beschikt thans voor haar directie en administratieve personeelsleden over 11 kleine en 4 grote burelen. Er zijn twee kleine vergaderruimtes en een board room (capaciteit: 25 personen). Er is een verbruikzaal en nabij de onthaaldesk zijn twee PC's, met vrije internettoegang, voorzien voor de lesgevers en de cursisten. De vrije ruimte voor de boardroom is ingericht als wachtruimte met twee zitbanken.

De eigen opleidingsinfrastructuur³⁹ van het IGO bestaat momenteel uit drie training rooms en één court assesment room (elk met een capaciteit van 25 personen). Zij zijn in gebruik sinds 26 oktober 2009. Regelmatig worden ook de leslokalen van de FOD Justitie gebruikt door het IGO, in het bijzonder voor opleidingen aan het personeel van de rechterlijke orde. Voor zover mogelijk

vinden opleidingen decentraal plaats in de justitiepaleizen. Residentiële opleidingen gaan door in seminariecentra of hotels.

De inrichting van de lokalen werd in 2010 voltooid. Bij de boardroom en training rooms werden vertaalcabines geïnstalleerd om simultaanvertaling mogelijk te maken. Ook de hiervoor noodzakelijke technische voorzieningen (micro's, hoofdtelefoons, technische uitrusting, ...) werden voorzien. Er werd aangepast meubilair aangekocht voor de board room en het court assesmentlokaal. Ook de burelen werden volledig bemeubeld.

Verbeterpunten

Uitbreiding

Met het vooruitzicht op een verdere groei van het IGO in de komende jaren zal de accommodatie moeten worden uitgebreid. Immers, uitbreiding van de operationele werking en van het personeelskader impliceert dat de materiële capaciteit dient te worden verhoogd.

Allereerst is er nood aan bijkomende **les- en trainingslokalen**. Een groot aantal opleidingen worden, al dan niet vrijwillig, gedelocaliseerd. Decentralisatie beantwoordt aan een behoefte, voornamelijk van het personeel van de rechterlijke orde en is bijgevolg in bepaalde omstandigheden een bewuste en verantwoorde optie. Ook voor centrale opleidingen echter dient voortdurend te worden uitgeweken, bijvoorbeeld naar de FOD Justitie of het Justitiepaleis van Brussel. Bepaalde opleidingen moeten door de beperkte zaalcapaciteit van het IGO soms noodgedwongen worden uitgesteld naar een latere datum of zelfs worden afgevoerd bij gebrek aan vrije ruimte op de kalender.

Om deze nood aan bijkomende les- en trainingslokalen precies in kaart te brengen, werd nagegaan, op basis van de werkelijk verstrekte opleidingen, in welke mate de in het IGO beschikbare leslokalen (**slechts drie**, elk met een capaciteit van 25 personen) effectief gebruikt werden in de periode **van 1 oktober 2010 tot 31 december 2010**.

⁽³⁸⁾ Memorie van toelichting, stuk 3-1889/1 – 2006/2007, p 30.

⁽³⁹⁾ Deze beslaat momenteel 184 m². Dit betekent ongeveer 1 dm² per op te leiden persoon.

Vakantieperiodes buiten beschouwing gelaten werd vastgesteld dat op zo goed als alle werkdagen:

- de drie in het IGO gelegen leslokalen telkens alle drie bezet zijn,
- dat er daar bovenop op elke werkdag gemiddeld één opleiding wordt georganiseerd in lokalen van ofwel de FOD Justitie ofwel het justitiepaleis te Brussel,
- en daar nog eens bovenop gemiddeld twee gedecentraliseerde opleidingen elders in het land.

Gebaseerd op de werkelijk verstrekte opleidingen heeft het IGO in de periode van 1 oktober tot 31 december 2010 dagelijks gemiddeld gebruik gemaakt van zes leslokalen, maar er zijn piekdagen geweest waarop dit aantal (aanzienlijk) hoger lag (13 leslokalen gebruikt op 6 oktober 2010, 11 leslokalen op 4 oktober 2010, eveneens 11 leslokalen gebruikt op 25 oktober 2010). Om aan het acute tekort aan leslokalen te verhelpen ziet het IGO zich regelmatig genoodzaakt om ook de board room als leslokaal te gebruiken.

Het is evident dat -gelet op de ontwikkeling/groei van het aantal opleidingen in de komende jaren- het aantal benodigde leslokalen nog aanzienlijk zal toenemen. Daarom zijn bijkomend een auditorium (met een capaciteit van 80 à 100 personen), dat in twee gelijke delen kan worden verdeeld en twee leslokalen voor 25 à 30 personen, wenselijk.

Ook de beschikbare **bureelruimte** is met het bestaande personeelsbestand nagenoeg volledig in gebruik. Voor externe medewerkers, occasionele bezoekers, stagiairs of jobstudenten zijn er geen extra burelen beschikbaar. Zonder bijkomende kantooraccommodatie kan de noodzakelijke uitbreiding van het administratief kader niet worden gerealiseerd. Het personeelsplan voorzien voor 2011 vergt een uitbreiding met 5 kleine en 3 grote burelen.

Als enerzijds het aantal leszalen en anderzijds de kantoorruimte wordt uitgebreid zullen ook de overeenkomstige **gemeenschappelijke lokalen** moeten worden voorzien.

Het betreft vergaderruimte, archiefruimte, sanitair, cafetaria, lokaal onderhoudsmedewerkers, berging, een technisch lokaal en "gemene delen" in strikte zin (toegangen, inkomhal, onthaal, vestiaire, doorgangen, ...).

Het belang om op hetzelfde adres over de nodige extra ruimte te kunnen beschikken hoeft geen betoog. Het vrijkomen van anderhalve verdieping binnen het gebouw is in dat opzicht een unieke opportuniteit.

Het IGO ontving daartoe een offerte van de eigenaar van het gebouw voor de huur van een bijkomende verdieping met ingang vanaf 1 januari 2012 volgens dezelfde modaliteiten.

Onderhoud

Voor het onderhoud van haar lokalen beschikt het IGO over twee halftijdse medewerkers. Daarnaast doet zij een beroep op een externe kuisfirma. Met drie halftijdse onderhoudsmedewerkers zou het onderhoud van de huidige bureel- en vormingsaccommodatie volledig in eigen beheer kunnen worden gedaan. Bijstand door een externe firma zou slechts occasioneel nodig zijn (ziekte, ...). Dit zou een eenvoudige maar belangrijke besparing opleveren.

4.3.2 Logistieke ondersteuning

Begin 2010 waren de werken voor de inrichting van de definitieve lokalen reeds grotendeels voltooid. Enkel om simultaanvertaling mogelijk te maken in de boardroom en in leslokaal 1 waren nog bijkomende werkzaamheden noodzakelijk. Er werden telkens twee vertaalcabines geïnstalleerd en ook de technische voorzieningen hiervoor (micro's, hoofdtelefoon, technische uitrusting, ...) werden voorzien in de loop van 2010.

De boardroom werd ingericht met aangepaste vergadertafels en bijpassend zitmeubilair. Er werd voorzien in een definitieve bemeubeling van het court assessmentleslokaal; en in een aantal personeelsbureaus werden nog werktafels en kasten geplaatst.

De vrije ruimte voor de boardroom werd ingericht als wachtruimte door het plaatsen van twee zitbanken. Nabij de onthaaldesk werden twee PC's, met vrije internettoegang, voorzien voor de lesgevers en de cursisten.

Voor alles werd gewaakt over een correcte toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten.

Verbeterpunten

- De grote hoeveelheden aan documentatiemateriaal voor de opleidingen, in combinatie met het laattijdige tijdstip waarop het IGO er over beschikt, brengen met zich dat druk- en kopieerwerk regelmatig aan de FOD Justitie wordt gevraagd of aan de commerciële sector wordt uitbesteed. Het verdient aanbeveling om de mogelijkheden van documentatie onder elektronische vorm te overwegen, zowel omwille van kostenbesparing als om redenen van milieubewustzijn.
- Ook voor het transport van -laattijdige- documentatie, dient af en toe een koerierdienst te worden ingeschakeld tegen niet-geringe kostprijs.
- Zowel de vertaling van teksten evenals simultaanvertalingen dienen eveneens te worden uitbesteed, bij gebrek aan eigen vertalers-tolken. De kostprijs hiervoor loopt, op jaarbasis, op tot 55.000,00 €.
- Hoewel van cruciaal belang, kon nog geen werk worden gemaakt van een betrouwbaar en toegankelijk klassementsysteem. Een performant documentatiebeheer vormt een prioriteit in de uitbouw van de organisatie.

4.3.3 ICT

Het IGO beschikt over een moderne en performante kantoorautomatisering. De werkpost van meer dan de helft van de medewerkers is een docking station waardoor zij ook thuis of op andere locaties zonder problemen 'on line' kunnen werken. Een smartphone zorgt er bovendien voor dat zij permanent toegang hebben tot hun mailbox.

Dank zij de 'shared services' van Fedict heeft het IGO een eigen netwerk, een intranet en een website zonder zelf in te staan voor het technisch beheer.

De leslokalen en de board room zijn uitgerust met een smartboard dat zowel didactisch als op het vlak van presentaties, ... heel wat mogelijkheden biedt.

De website is operationeel (www.igo-ifj.be) maar dient nog te worden verfijnd. Er werd voor het oplossen van een aantal punctuele problemen, en voor de kennisoverdracht aangaande het beheer een beroep gedaan op externe bijstand.

Een intranet voor de administratie van het IGO is ontwikkeld en wordt geleidelijk in gebruik genomen (module secretariaat, algemeen beheer,...).

De softwareapplicaties waarover de administratie beschikt, is beperkt tot MS Office en een vertaalwoordenboek.

Verbeterpunten

Project INEV

Om haar educatieve en wettelijke doelstellingen efficiënter te kunnen realiseren heeft het IGO een project opgestart om de huidige, grotendeels manuele administratie te ondersteunen door de invoering van een LMS software (Learning Management Systeem).

Een LMS is een software die het geheel van de werkprocessen betreffende het administratief beheer van opleidingen automatiseert en ondersteunt en toelaat een betere service te verlenen aan de studenten (zelf inschrijven, catalogus online raadplegen, historische gegevens bekijken, ...). Deze LMS kan bereikbaar zijn via een IGO- portaal dat alle diensten nuttig voor haar doelgroepen op één plaats verzamelt (eigen aanbod, Europees aanbod, e-learning, nieuwsbrief, ...).

Een werkgroep, bijgestaan door een externe consultant, deed vooraf een verkennende marktstudie. De werkprocessen werden geanalyseerd en de behoeften en stakeholders werden in kaart gebracht. De scope van het project, evenals de strategie en de planning werden bepaald. Een bestek werd opgesteld en een gunningsprocedure gekozen. De commissie voor bescherming van de persoonlijke levenssfeer werd geraadpleegd aangaande het objectief en de technische optie die als oplossing werd weerhouden.

Het project omvat concreet de automatisering van een reeks processen gaande van de inschrijving tot en met de evaluatie van de opleidingen.

De opdracht betreft de levering en installatie van een pakket dat deze processen ondersteunt. Ook het onderhoud ervan wordt voorzien.

Communicatie

Het IGO wil haar Public Relations- en communicatiebeleid professioneel uitbouwen met periodieke nieuwsbrieven, mededelingen, informatie-campagnes en -brochures, ... Zij moet daarvoor een beroep kunnen doen op expertise binnen dit domein en over de juiste knowhow beschikken inzake moderne kanalen en media.

Multimedia en digitale toegankelijkheid

De technologische vooruitgang biedt permanent nieuwe mogelijkheden voor presentatie, verspreiding, discussie, ... Het IGO wil moderne technieken zoals streaming en webcasting integreren in de organisatie van haar opleidingsopdracht (e-learning), evenals de interactie stimuleren door de uitbouw van thematische overlegfora.

5. Opleidingsactiviteiten

“Leren zonder te denken is zinloos.
Denken zonder te leren is gevaarlijk.” (Confucius)

5.1 Doelpubliek

De kerntaak van het IGO is uiteraard de gerechtelijke opleiding waarmee zij, luidens artikel 7, tweede lid van de wet van 31 januari 2007 zoals gewijzigd door artikel 2 van de wet van 24 juli 2008, “uitsluitend” voor haar doelgroep is belast.⁴⁰

Die doelgroep is opgesomd in artikel 2 van de wet, onder 1° tot 10°.

De wetgever heeft binnen de directie van het Instituut twee afdelingen ingevoerd, de afdeling “magistraten” en de afdeling “rechterlijke orde”, elk geleid door een adjunct-directeur die elk bevoegd zijn voor een specifiek deel van de doelgroep.

A) de afdeling “magistraten”, met aan het hoofd de adjunct-directeur “magistraten”, is belast met de gerechtelijke opleiding van:

- 1° de beroepsmagistraten van de rechterlijke orde;
- 2° de plaatsvervangende magistraten, de raadsheren en rechters in sociale zaken, de rechters in handelszaken en de assessoren in strafuitvoeringsrechtbanken;
- 3° de gerechtelijke stagiairs;

B) de afdeling “rechterlijke orde”, met aan het hoofd de adjunct-directeur “rechterlijke orde”, is anderzijds belast met de gerechtelijke opleiding van:

- 4° de referendarissen;
- 5° de parketjuristen;
- 6° de attachés in de dienst voor documentatie en overeenstemming der teksten bij het Hof van Cassatie;
- 7° de leden van de griffies;
- 8° de leden van de parketsecretariaten;
- 9° de personeelsleden van de griffies en de parketsecretariaten;
- 10° de personeelsleden die een bijzondere graad bekleden ingesteld door de Koning overeenkomstig artikel 180, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek.

In cijfers uitgedrukt kan dit doelpubliek worden vertaald als volgt⁴¹:

Doelpubliek van het IGO 2010		
beroepsmagistraten van de rechterlijke orde		2.587
magistraten van de zetel	1.668	
magistraten van het openbaar ministerie	922	
plaatsvervangende magistraten		1.912
plaatsvervangende rechters	160	
plaatsvervangende rechters (194 REA - 95 ARB - 155 KPH – 186 POL – 1122 VRE)	1.752	
raadsheren en rechters in sociale zaken		1.968
raadsheren	526	
rechters	1.442	
rechters in handelszaken		1.035
assessoren in strafuitvoeringszaken		20
plaatsvervangende assessoren in strafuitvoeringszaken		80
gerechtelijke stagiairs (op 31/03/2011)		102
Totaal doelgroep afdeling “magistraten”		7.704
referendarissen		90
parketjuristen		191
attachés in de dienst voor documentatie en overeenstemming der teksten bij het Hof van Cassatie		10
leden van de griffies		2.040
leden van de parketsecretariaten		769
personeelsleden van de griffies en van de parketsecretariaten		4.773
personeelsleden die een bijzondere graad bekleden ingesteld door de Koning overeenkomstig artikel 180, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek (nu attachés)		33
Totaal doelgroep afdeling “personeel rechterlijke orde”		7.906
ALGEMEEN TOTAAL	7.704 + 7.906	15.610

⁽⁴⁰⁾ Over de juiste betekenis van het door de wet van 24 juli 2008 toegevoegde woordje “uitsluitend” lezen we in de voorbereidende werken dat senator Vankrunkelsven daarover stelde dat het Instituut dus uitsluitend bevoegd is voor de personen actief binnen de hoven en rechtbanken en dat senator Vandenberghe eraan toevoegde dat dit duidelijk maakt dat het Instituut bedoeld is voor een welbepaalde categorie van personen en zich niet algemeen richt tot derden die een juridische opleiding wensen. In dat laatste geval zou het Instituut immers in concurrentie treden met de universitaire instellingen wat niet de bedoeling is van het compromis tussen het behoud van het Instituut en de samenwerking met de rechtsfaculteiten (Belgische Senaat, zitting 2007-2008, wetgevingsstuk 4-764/3).

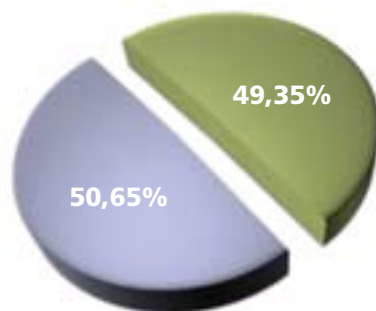
⁽⁴¹⁾ Bron: FOD Justitie, DG Rechterlijke Organisatie.

Of visueel weergegeven:

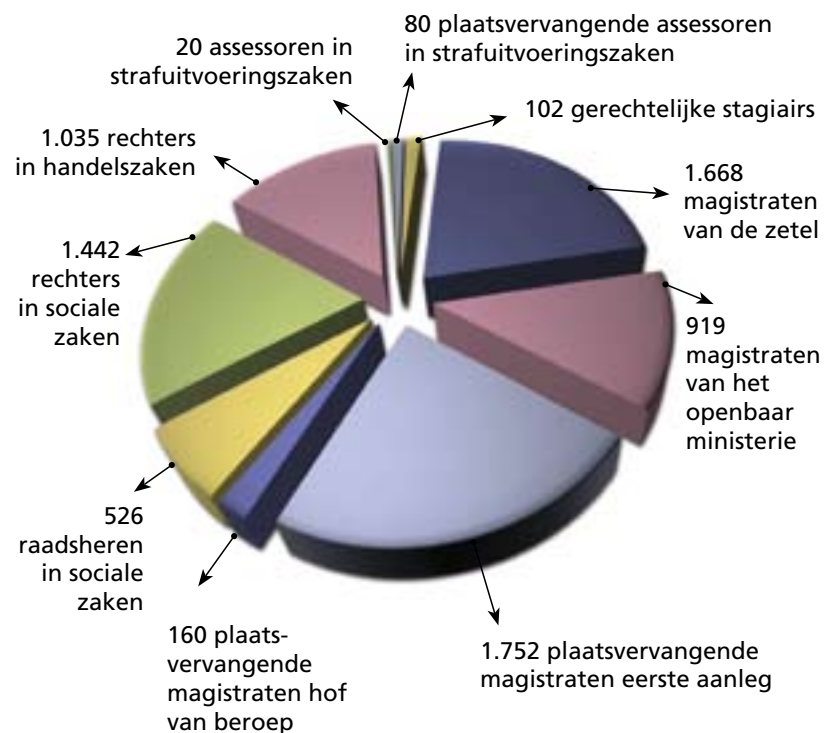
Doelgroep IGO

- Nietmagistraten 7.906
- Magistraten 7.704

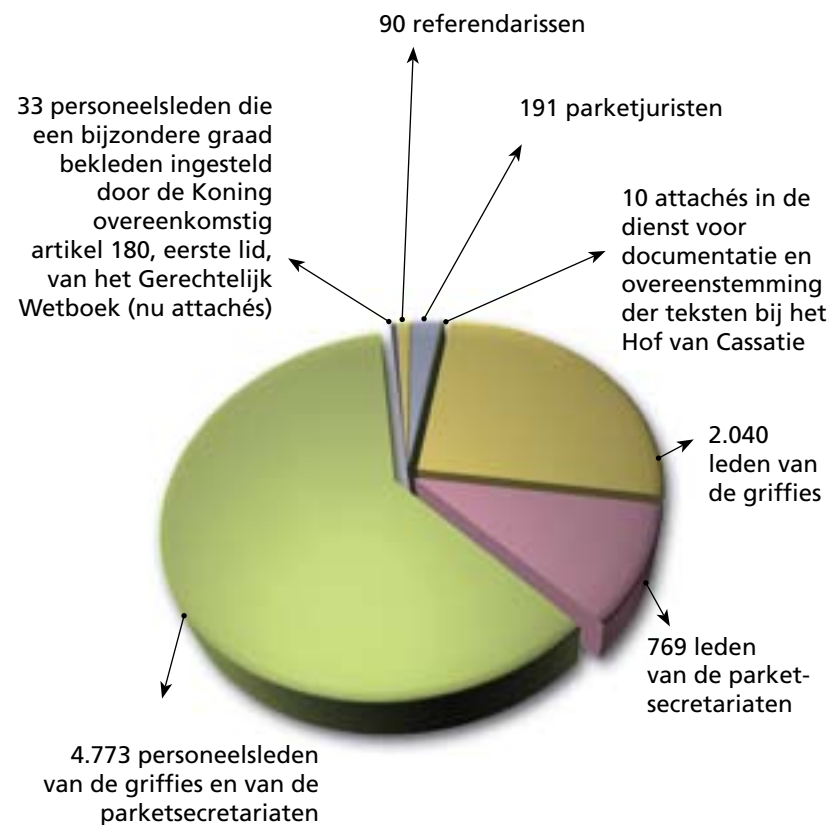
TOTAAL: 15.610

Doelgroep Magistraten 7.704

Doelgroep Personeel 7.906

5.2 Opleidingen algemeen

Een onderscheid kan worden gemaakt tussen de zgn. “interne” opleidingen, d.w.z. deze die opgesteld en uitgevoerd worden door het IGO zelf en de zgn. “externe” opleidingen, d.w.z. opleidingen die niet door het IGO maar door een derde zoals een universiteit, een balie, een uitgever, een privéfirma enz. worden georganiseerd en die het IGO al dan niet erkent.

De interne opleidingen kunnen verder onderverdeeld worden in⁴²:

- initiële opleidingen: dit zijn opleidingen die verstrekt worden tijdens de stage of bij de indiensttreding;
- permanente opleidingen: deze worden verstrekt gedurende de loopbaan met als doel de beroepsbekwaamheid te ontwikkelen;
- de loopbaanbegeleiding: dit zijn de opleidingen die verstrekt worden ter voorbereiding van de uitoefening van een toekomstig ambt of mandaat zoals dat van onderzoeksrechter, jeugdmagistraat, beslagrechter, magistraat van een strafuitvoeringsrechtbank, voorzitter van het Assisenhof.

De interne opleidingen worden in de regel steeds zowel in het Nederlands als in het Frans georganiseerd voor elk van beide taalgroepen apart. Wanneer de materie er zich toe leent wordt een opleiding soms ook voor de beide taalgroepen samen verstrekt, met simultaanvertaling.

Een aantal interne opleidingen van de afdeling magistraten worden ook opengesteld voor griffiers en parketsecretarissen en omgekeerd.

Tenslotte zijn er nog de internationale opleidingen en stages, voor zover zij niet geïntegreerd zijn in de opleidingsprogramma's van het IGO.

5.3 Afdeling magistraten

5.3.1 Richtlijnen

Voor de personen bedoeld in art. 2, 1° tot 3° van de wet van 31 januari 2007 (d.w.z. de doelgroep van de afdeling magistraten) dienen de programma's in overeenstemming te zijn met de richtlijnen die terzake worden voorbereid door de Verenigde benoemings- en aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie en door zijn algemene vergadering worden bekrachtigd.⁴³

Het is duidelijk dat het een gaat om een adviesbevoegdheid: “de grondwettelijke adviesbevoegdheid van de Hoge Raad voor de Justitie inzake vorming van de magistraten en de gerechtelijke stagiairs wordt gegarandeerd door de opstelling van de richtlijnen inzake de opleidingsprogramma's.”⁴⁴ Dit in tegenstelling tot de Raad van Bestuur die wordt omschreven als een orgaan van controle en aansporing.⁴⁵

⁽⁴²⁾ Artikel 3 wet 31 januari 2007.

⁽⁴³⁾ Artikel 8, tweede lid wet 31 januari 2007.

⁽⁴⁴⁾ Memorie van toelichting, Senaat, stuk 3-1889/ 1 – 2006/ 2007, p 17.

⁽⁴⁵⁾ Memorie van toelichting, Senaat, stuk 3-1889/1 – 2006/ 2007, p 16.

De krachtlijnen van deze richtlijnen, voorbereid door de Verenigde benoemings- en aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie op 4 juni 2008 en bekrachtigd door zijn algemene vergadering op 18 juni 2008⁴⁶, zijn in het kort de volgende:

- de magistratenopleiding moet bijdragen tot de evolutie en de verbetering van de werking van de rechterlijke orde;
- de magistratenopleiding moet zich laten inspireren door een pluralistische en multidisciplinaire visie;
- de permanente opleiding is zowel een recht als een plicht voor de magistraten;
- de initiële en permanente beroepsopleiding van de magistraten moet gericht zijn op de praktijk;
- de permanente opleiding moet het uitwisselen en meedelen van beroepservaringen bevorderen, in het bijzonder op Europees niveau.

De Hoge Raad voor de Justitie formuleert vervolgens een aantal aanbevelingen voor de praktische uitvoering (over de voorbereiding van de docenten, het beheer van tijd en informatie, de actieve en daadwerkelijke deelneming, het principe van de doelgroepen, de loopbaanbegeleiding, de samenwerking, de plaats van de opleidingen en de documentatie) en geeft nog enkele bijzondere richtlijnen voor de opleiding van de gerechtelijke stagiairs en voor de wettelijk verplichte opleidingen.

5.3.2 Behoeftenbevraging

Na studie van verschillende buitenlandse voorbeelden en diverse werkvergaderingen werd een formulier behoeftenbevraging opgesteld dat aan volgende vooropgestelde doelstellingen beantwoordt: evenwichtig en volledig, niet te summier en niet te lang, voor alle groepen bruikbaar maar toch voldoende gespecificeerd en met ruimte voor eigen bedenkingen. Het werd in het najaar 2010 naar alle korpsoversten toegezonden die het op hun beurt op hun werkvergaderingen aan hun magistraten hebben voorgelegd. Sommige korpsoversten antwoordden apart, sommigen gezamenlijk. De antwoorden zijn adequaat en bruikbaar. Inmiddels werd de analyse van de resultaten gemaakt.

Met dit document wordt rekening gehouden bij het opstellen van het volgende actieplan. Het vormt geen basis voor het opstellen van een individueel leertraject per functie: daarvoor moeten eerst de functiebeschrijvingen beschikbaar zijn.⁴⁷ Het is vanzelfsprekend niet omdat een opleiding wordt gevraagd dat het IGO die zonder meer ook moet aanbieden. Een onderscheid moet immers worden gemaakt tussen wat een doelgroep vraagt en wat ze effectief nodig heeft, al valt dit veelal samen. Bij het concipiëren van de verschillende opleidingsprogramma's gaat het IGO inderdaad uit van de kennis, vaardigheden en attitudes die de magistratuur nodig heeft om zijn specifieke functie op de best mogelijke wijze te vervullen.

5.3.3 Opleidingen in 2010

1. Interne opleidingen

Het inrichten van interne opleidingen is één van de kerntaken van het IGO. Het IGO onderscheidt zich hierbij van anderen doordat zijn opleidingen specifiek en uitsluitend gericht zijn op zijn doelpubliek en uitermate praktijkgericht zijn.

Een interne opleiding is zoals hoger gezegd een opleiding die door het IGO zelf volledig wordt georganiseerd: het IGO stelt de programma's op, voert ze uit en evalueert ze.

Er zijn - eveneens pro memorie - drie soorten interne opleidingen:

- de initiële opleiding: dit is die welke verstrekt wordt tijdens de stage of bij de indiensttreding;
- de permanente opleiding: dit is die welke verstrekt wordt gedurende de loopbaan met als doel de beroepsbekwaamheid te ontwikkelen;
- de loopbaanbegeleiding: deze vorming wordt verstrekt ter voorbereiding van de uitoefening van een toekomstig ambt of mandaat zoals dat van onderzoeksrechter, jeugdmagistraat, beslagrechter, magistraat van een strafuitvoeringsrechtbank, voorzitter van het Assisenhof.

In zijn eerste werkingsjaar 2009 heeft het IGO, met een uiterst minimale personeelsbezetting (van 4 tot 14), zich geconcentreerd op de meest dringende opleidingen: om te beginnen deze die bij wet verplicht zijn (de opleiding van de gerechtelijke stagiairs, de gespecialiseerde opleidingen

voor toekomstige onderzoeksrechters, beslagrechters, enz.), vervolgens de initiële opleidingen, een aantal opleidingen volgens de formule van de uitwisseling van beroepservaringen en ten slotte enkele opleidingen over nieuwe wetgeving (in het bijzonder in het domein van het milieurecht, waar er in 2009 belangrijke nieuwe decreten in werking zijn getreden).

In 2010, ondanks de nog steeds minimale personeelsbezetting (van 14 tot 18), slaagde het IGO erin het aantal aangeboden opleidingen substantieel uit te breiden, zowel bij de initiële opleidingen, de permanente opleidingen als bij de beroepsloopbaanbegeleiding. Zo werd o.m. ook een aanvang genomen met managementopleidingen voor 8 aparte groepen (ook voor hoofdgriffiers en parketsecretarissen), werd een project "coaching in management" op poten gezet (voor duo's magistratuur-griffier/parketsecretaris), was er een opleiding "verhoortechnieken", "contacten met de pers", "deontologie" enz. Ook het internationale aanbod nam gevoelig toe.

Volgende interne opleidingen werden in 2010 verstrekt:

Titel van de opleiding	Aantal dagen	Aantal deelnemers
Initiële opleidingen		
1. Residentieel seminarie (lenteseminarie) (5 dagen - 5 jours): opleiding voor de eerstejaars gerechtelijke stagiairs alsook voor recent benoemde magistraten van het parket en het arbeidsauditoraat	10	49
2. Initiële opleiding voor de magistraten die laureaat zijn van het examen inzake beroepsbekwaamheid of van het mondeling evaluatie-examen (apart voor zetel en parket)		40
3. Plaats van het slachtoffer in het strafrechtelijk bestel	4	40
4. Kwalificatie van misdrijven en opstelling van eindvorderingen	6	49
5. Alternatieve straffen en maatregelen	30	54
6. Residentieel seminarie (zomerseminarie) (3 + 2 dagen): voor gerechtelijke stagiairs en magistraten: psychosociale vaardigheden	10	24
7. Residentieel seminarie (herfstseminarie) (5 dagen met 6 aparte groepen): opleiding voor de gerechtelijke stagiairs	5	95
8. De politiediensten	530	50
9. Internationale samenwerking in strafzaken en in politiezaken		50
10. Residentieel seminarie (5 dagen met 6 modules) : bewijs in strafzaken en technische en wetenschappelijke vooruitgang		60
11. De verwerking van de politionele informatie	2	54
12. Initiële opleiding voor de rechters in handelszaken		100
13. Initiële opleiding voor de raadsheren en rechters in sociale zaken	2	95
14. De wapenwetgeving		95

⁽⁴⁶⁾ www.hrvj.be

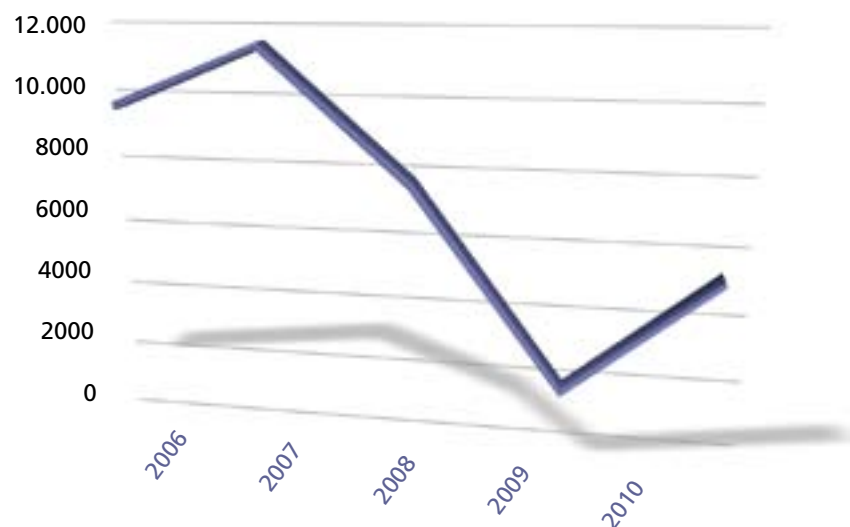
⁽⁴⁷⁾ De Hoge Raad voor de Justitie dient deze functiebeschrijvingen voor de magistraten op te stellen.

Titel van de opleiding	Aantal dagen	Aantal deelnemers
Permanente opleidingen		
15. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen	3	95
16. Residentieel seminarie (4 dagen voor 4 groepen: zetel, parket, N+F): Verhoortechnieken	16	56
17. Permanente opleiding voor de rechters in handelszaken		400
18. Uitwisseling van beroepservaringen tussen onderzoeksrechters	1	30
19. Uitwisseling van beroepservaringen tussen magistraten van de arbeidsgerechten	9	420
20. Residentieel seminarie (2 dagen) : Uitwisseling van beroepservaringen tussen parketmagistraten gespecialiseerd in het gebruik van bijzondere opsporingsmethoden	2	70
21. Uitwisseling van beroepservaringen over specifieke problemen van gerechtelijk recht	1	66
22. Uitwisseling van beroepservaringen over specifieke problemen van familierecht	1	38
23. Fiscaal recht (6 sessies)	9	135
24. 10 dagen voor 8 aparte groepen: Managementtechnieken	80	120
25. Project "coaching in management": voor duo's magistraat - griffier/parketsecretaris	6	16
26. Het Europees betalingsbevel en de geringe vorderingen	4	100
27. Gerechtskosten: voor magistraten en personeelsleden rechterlijke orde	10	186
28. Geesteszieken (voor magistraten en personeelsleden RO)	1	20

Titel van de opleiding	Aantal dagen	Aantal deelnemers
Loopbaanbegeleiding		
29. Residentieel seminarie (6 dagen): Gespecialiseerde basisopleiding voor toekomstige onderzoeksrechters	12	50
30. Residentieel seminarie (3 + 3 dagen): Gespecialiseerde basisopleiding voor toekomstige jeugdmagistraten	12	79
31. Residentieel seminarie (5 dagen): Gespecialiseerde basisopleiding voor de magistraten van de strafuitvoeringsrechtbanken	10	34
32. Basisopleiding militaire technieken (art. 309 Ger. W.)	5	18
33. Basisopleiding militaire technieken (terugkomdag - juridische aspecten)	1	18
Internationale opleidingen		
34. Residentieel seminarie (2 dagen): Internationaal seminarie: strijd tegen terrorisme	2	109 (totaal van de lidstaten)
35. Residentieel seminarie (2 dagen): Internationaal seminarie: familierecht zonder grenzen	2	40
36. Samenwerking in strafzaken tussen België en Nederland	2	25 Belgen
37. Residentieel (2, 3 of 4 dagen): Deelname van Belgische magistraten aan EJTN seminars in andere landen van de EU		32
38. Uitwisselingsprogramma van gerechtelijke overheden "PEAJ"		20
39. Bilateraal akkoord IGO-ENM: uitwisseling gerechtelijke stagiairs (in 2009 waren het er 4 Belgische en 4 Franse)	5	8 Belgen 8 Fransen
40. Bezoek aan het Internationaal Strafhof en Eurojust	5	45

Evolutie opleidingen 2006-2010 Magistraten

■ Aantal mandagen⁴⁸

Jaar	Aantal dagen	Aantal mandagen
2006	581	9.853
2007	679	11.213
2008	468	7.492
2009	107	1.740
2010	308	4.968

2. Internationale opleidingen

In 2010 hebben, na selectie door het IGO, 64 magistraten deelgenomen aan 35 buitenlandse opleidingen.

50 % van de opleidingen werd ingericht door de partners van het European Judicial Training Network (EJTN), de overige 50 % werd aangeboden door buitenlandse universiteiten, de Raad van Europa, De European Institute of Public Administration (EIPA), de EU, enz.

Meer dan de helft van de deelnemende magistraten wordt als lesgever ingezet in de interne opleidingen van het IGO.

De financiering van deze opleidingen was voornamelijk voor rekening van de organiserende instelling.

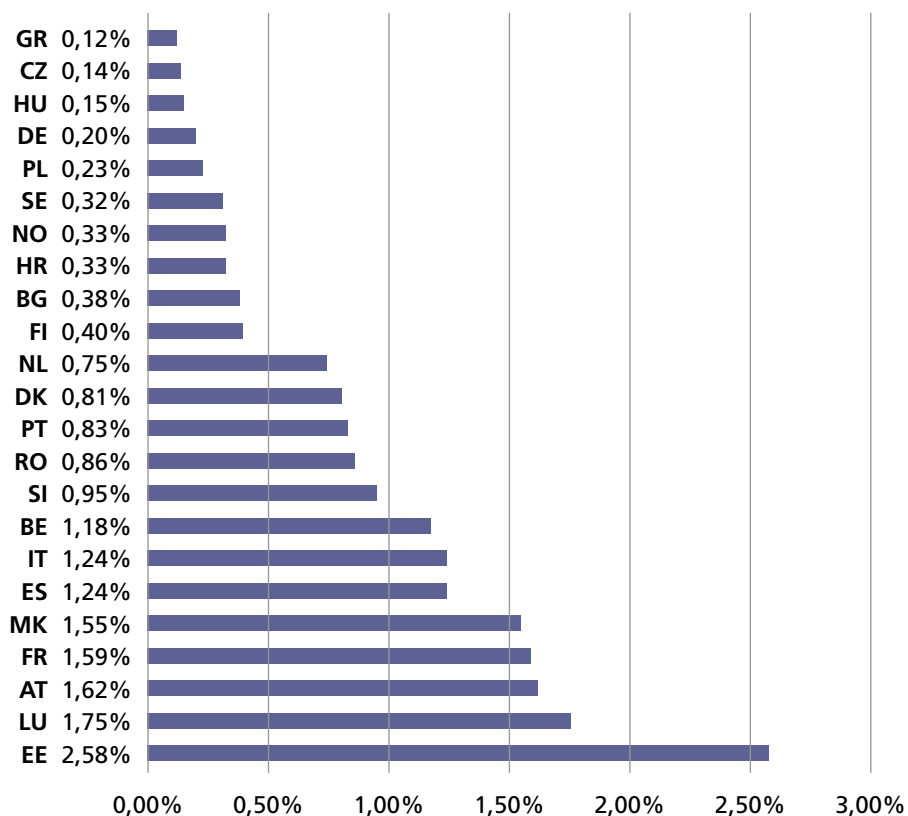
"EJTN GA Meeting Madrid – 27 & 28/5/2010"

Sedert 1 januari 2009 functioneert het IGO officieel als het Belgische contactpunt in het European Judicial Training Network (EJTN). In 2010 heeft het IGO zijn positie in het netwerk verstevigd door deelname aan de vergaderingen van de raad van bestuur en van de National Contact Point Meetings. Zo werd België in 2010 verkozen tot voorzitter van de EJTN Werkgroep "Uitwisselingsprogramma". Deze functie neemt het IGO waar vanaf 15 maart 2011 voor een duur van 3 jaar.

⁽⁴⁸⁾ Het aantal mandagen van een opleiding = het aantal deelnemers x het aantal opleidingsdagen per deelnemer.

In het kader van het EJTN-uitwisselingsprogramma voor magistraten liepen er in 2010 ook 16 Belgische magistraten gedurende 2 weken stage in het buitenland. Op zijn beurt ontving België 20 buitenlandse magistraten. De uitwisselingsstages hebben tot doel de magistraten inzicht bij te brengen in de gerechtelijke organisatie en werking van een andere EU-lidstaat met het oog op de verdere ontwikkeling van een Europese rechtscultuur.

Uit onderstaande EJTN-statistiek blijkt dat in het EJTN-uitwisselingsprogramma, België in vergelijking met andere lidstaten met een uitwisselingsgraad van 1,18% niet slecht scoort. Het is de ambitie van de EU om in de toekomst per lidstaat een uitwisselingsgraad van 2% te halen.

Aantal deelnemers in het 2010 EJTN uitwisselingsprogramma in verhouding tot het aantal magistraten per lidstaat.

Het EJTN-netwerk is méér dan een uitwisselingsprogramma. Het is een netwerk van gerechtelijke opleidingsinstituten waarbinnen heel wat expertise voorhanden is waarop het IGO, als jong instituut, dankbaar gebruik van maakt. Zo werd ter voorbereiding van de managementopleiding die het IGO momenteel aanbiedt, een bevraging gelanceerd binnen EJTN ter verkenning van bestaand cursusmateriaal.

In het kader van een samenwerkingakkoord afgesloten tussen de Franse Ecole Nationale de la Magistrature (ENM) en het IGO vond er in 2010 een uitwisseling plaats tussen beide instituten, voor het eerst gefinancierd door EJTN. Zo nam van 15 tot 20 november 2010 een 8-tal Franse gerechtelijke stagiairs ("auditeurs") deel aan een vorming te Brussel en nam van 5 tot 12 december 2010 een groep van 8 Belgische gerechtelijke stagiairs deel aan een vorming te Bordeaux.

Ook nam een Belgisch team van gerechtelijke stagiairs deel aan de door EJTN georganiseerde internationale THEMIS competitie.

Het IGO organiseerde op 25 en 26/11/2010 een studiebezoek aan de Europese en Internationale instellingen in Den Haag waaraan 45 magistraten deelnamen. Verder namen 4 Belgische magistraten deel aan het door EJTN georganiseerde bezoek aan het Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg.

Ter bevordering van de bilaterale samenwerking op het domein van opleiding van magistraten werd op 7 december 2009 door de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, een koninklijk besluit afgekondigd dat een toelage van € 23.594 toekent aan de Academie van Oekraïense Rechters voor de vorming van Oekraïense rechters in de strijd tegen corruptie. Een drietal Belgische magistraten werd door het IGO aangeleverd om in mei 2010 drie tweedaagse seminars te verzorgen. Ook werd één Belgisch expert ingezet met betrekking tot de Europese standaards in gerechtelijke vorming.

Niet alleen op het domein van anticorruptiewetgeving en opleidingsstandaarden werd er door het IGO expertise aangeleverd. Ook m.b.t. de strijd tegen cybercriminaliteit beschikt België over expertise waarop door buitenlandse opleidingsinstituten regelmatig beroep wordt gedaan.

Zo zal het IGO partner zijn bij de uitbouw van het Belgische Cybercrime Center dat in de tweede helft van 2011, gemanaged door de K.U.Leuven en met de financiële steun van de Europese Commissie, van start zal gaan.

Ter bevordering van de bilaterale samenwerking met de Nederlandse partner in het EJTN, heeft het IGO een werkbezoek gebracht aan het Studiecencentrum Rechtspleging (SSR) te Zutphen op 27-28 september 2010.

In het kader van een conventie afgesloten tussen de Koning Boudewijn Stichting (KBS) en het IGO ter bevordering van buitenlandse stages voor magistraten, werd in 2010 een oproep tot het indienen van projectvoorstellen gelanceerd. Dit resulteerde in 2 bekroonde projectvoorstellen die in de loop van 2011 gerealiseerd zullen worden. De KBS wil via deze weg magistraten de kans bieden om in het buitenland antwoorden te krijgen op vragen die nauw aansluiten bij hun dagelijkse praktijk.

Het IGO was succesvol in het bekomen van EC-fondsen in het kader van het "Prevention of and Fight against Crime Programme (2009-2013)" voor de financiering van een seminarie met als titel "Investigation, Prosecution and Judgment of Environmental Offences". Dit seminarie vond plaats in Durbuy van 25 tot 27 mei 2011. Ook werd in 2010 onder het EC Civil Justice programma een projectvoorstel ingediend en goedgekeurd m.b.t. de financiering van een Europese Conferentie voor magistraten met als thema "Family Mediation and Guidance in Cross-Border Disputes within the EU Member States: How to improve practices?". Deze conferentie zal plaatsvinden begin 2012.

Ook op het nationale en Europese beleidsniveau heeft het IGO in 2010 zijn steentje bijgedragen. Ter implementatie van de nieuwe artikelen 81 en 82 van het Verdrag van Lissabon van de EU bereidt de EC momenteel een "Actieplan Gerechtelijke Opleiding" voor. Dit actieplan heeft als doel de gerechtelijke opleiding in de lidstaten te ondersteunen. Het actieplan zal in september 2011 op tafel liggen en ter discussie voorgelegd worden aan de Raad van de EU en het Europese Parlement. Het IGO heeft hieraan, op verzoek van de FOD Justitie en het EJTN, zijn bijdrage geleverd en zal ook in de toekomst dit dossier verder opvolgen.

Voor de lijst van de internationale opleidingen: zie hierboven in de lijst van de interne opleidingen 5.3.3, tabel pag. 31.

3. Externe opleidingen

Een externe opleiding is een opleiding die niet georganiseerd wordt door het IGO maar door een andere organisator zoals een universiteit, een balie, een uitgever, een privéfirma enz.

Externe opleidingen kunnen een nuttige aanvulling vormen voor opleidingen waarvan het IGO (nog) geen aanbod heeft. Deze opleidingen zijn doorgaans niet beperkt tot de magistraten en leden van de rechterlijke orde.

Er is een alsmaar toenemend aanbod van externe opleidingen. Commerciële motieven spelen veelal een rol.

Voor die externe opleidingen die het IGO erkent neemt het IGO de inschrijvingskosten van de deelnemende magistraten en leden van de rechterlijke orde ten laste.

Bij het al of niet erkennen van externe opleidingen hanteert het IGO volgende criteria:

1. Een externe opleiding wordt in principe niet erkend wanneer het IGO zelf recentelijk een gelijkaardige opleiding heeft ingericht of aan het inrichten is.
2. De behandelde materies of de te ontwikkelen kennis, attitudes en vaardigheden moeten relevant zijn voor (een deel van) de doelgroep van het IGO.
3. De deelname mag niet afhankelijk worden gesteld van de betaling van een lidgeld.
4. De kostprijs moet redelijk zijn. Een bedrag van maximaal € 25 per lesuur of € 150 per dag geldt als norm. Afwijking is mogelijk, bijv. voor een opleiding die absoluut noodzakelijk is en niet door het IGO zelf wordt aangeboden, een opleiding van buitengewone kwaliteit of met eminente sprekers, een opleiding met grote actualiteitswaarde enz. Het IGO apprecieert soeverein, o.m. rekening houdend met zijn financiële mogelijkheden en zijn beschikbare budget.

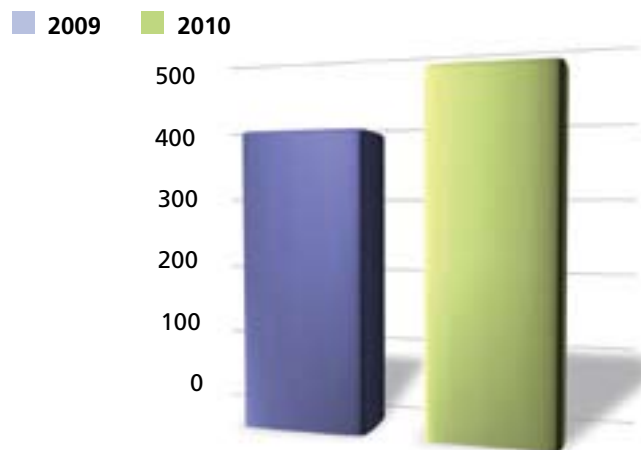
5. Bovendien wordt bij de beslissing rekening gehouden met de categorie waaronder de aanbieder valt gelet op de wettelijke verplichting die artikel 13, lid 3, van de wet van 31 januari 2007 zoals gewijzigd bij de wet van 24 juli 2008 het IGO oplegt (tenminste drie vierde van het totale bedrag dat het IGO jaarlijks besteedt aan de inschrijvingsgelden voor externe opleidingen moet gaan naar onderwijsinstellingen die afhangen van of gefinancierd worden door de Gemeenschappen en erkende instellingen die bevoegd zijn op het vlak van de beroepsopleiding).

6. Het IGO komt niet tussen voor hen die zich willen inschrijven met als enig doel de boeken te ontvangen of hun bibliotheek of die van hun rechtbank te stofferen zonder de opleiding te volgen.

Opdat het IGO de inschrijvingskosten ten laste neemt wordt er van de inschrijvers vanzelfsprekend verwacht dat ze de externe opleiding ook effectief volgen. Evenwel is vervanging door een collega toegestaan wanneer effectieve deelname door omstandigheden uiteindelijk niet mogelijk is.

In 2010 heeft het IGO 475 externe opleidingen erkend (het jaar voordien waren het er 389).

Externe Opleidingen

5.4 Afdelingen rechterlijke orde

5.4.1 Richtlijnen

Artikel 3 van het Koninklijk Besluit tot vaststelling van de rechten en plichten op gerechtelijke opleiding, evenals de uitvoeringsmodaliteiten van de opleidingen ten aanzien van de personen bedoeld in artikel 2, 4° tot 10°, van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding bepaalt dat:

“De minister van Justitie zich laat bijstaan door een begeleidingscomité inzake gerechtelijke opleiding, dat belast is met:

- het onderzoeken van de opleidingsbehoeften;
- het voorbereiden van de richtlijnen met betrekking tot het opleidingsprogramma welke genoemd zijn in artikel 8, § 1, eerste lid, van de wet;
- het hem voorleggen van voorstellen inzake het uitwerken van de lijst van gecertificeerde opleidingen voorzien in artikel 281 van het Gerechtelijk Wetboek.”

Dit begeleidingscomité neemt zonder meer de plaats in van de vroegere opleidingscommissie, die ingesteld werd bij KB van 22 augustus 2006 en onder meer tot taak had het opleidingsprogramma op te stellen en bij te werken op grond van een behoefte- en prioriteitenanalyse vanwege de dienst opleiding van het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie.

De directie van het Instituut heeft de beide andere organen, namelijk de raad van bestuur en het wetenschappelijk comité evenals de minister van Justitie gewezen op de mogelijke overlapping met de wettelijke bevoegdheden van het Instituut.

Dit begeleidingscomité werd opgericht in april 2010 (cfr. infra punt 4.3.1.1) en heeft bijgevolg de richtlijnen met betrekking tot de opleidingsprogramma's niet tijdig kunnen voorbereiden. Aan de hand daarvan zou het Instituut immers werken aan zijn actieplan voor 2010, dat door de directie aan de Raad van Bestuur werd voorgelegd in december 2009.

Ondanks het uitblijven van richtlijnen heeft de directie van het Instituut het absoluut noodzakelijk geacht om de continuïteit van de opleidingen voor het personeel van de rechterlijke orde te garanderen door bijzondere aandacht te schenken aan de opleidingen op het gebied van loopbaanbegeleiding, waaronder de managementopleidingen, opleidingen over het personeelsstatuut evenals de opleidingen die voorbereiden op de bevorderingsexamens die door Selor georganiseerd worden (cfr. infra punt 4.3.2.1).

Er is ook voorzien in een aantal gemengde opleidingen, aangezien er een duidelijke wil bleek te bestaan om personeelsleden en magistraten in één enkele groep onder te brengen. Dat was onder meer het geval bij opleidingen in verband met omgaan met agressie, bescherming van geesteszieken, gerechtskosten, hervorming van het hof van assisen en het project 'Coaching in Management'.

5.4.2 Analyse van de opleidingsbehoeften

Ten geleide

In overeenstemming met strategische doelstelling nr. 2 van het beleidsplan van het Instituut is het van kapitaal belang om de opleidingsbehoeften van ons doelpubliek in kaart te brengen.

Alvorens het actieplan voor de opleiding van het personeel van de rechterlijke orde voor 2010 uit te werken, werd een specifieke behoefteanalyse uitgevoerd.

Hiertoe werden onder de volgende stappen ondernomen:

- vergaderingen met representatieve steekproeven van de doelgroepen;
- overleg met vertegenwoordigers van de verschillende vakbondsorganisaties;⁴⁹
- analyse van de evaluatieformulieren van voorgaande opleidingen;
- deelname en medewerking aan de vergaderingen van het begeleidingscomité (cfr. infra);
- deelname aan de vergaderingen van het Hoog Overlegcomité;
- samenstelling van werkgroepen binnen het wetenschappelijk comité.

1. Werkzaamheden van het begeleidingscomité

Het Koninklijk Besluit van 18 mei 2009 tot vaststelling van de rechten en plichten op gerechtelijke opleiding, evenals de uitvoeringsmodaliteiten van de opleidingen ten aanzien van de personen bedoeld in artikel 2, 4° tot 10°, van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding bepaalt dat de minister van Justitie wordt bijgestaan door een begeleidingscomité op het gebied van gerechtelijke opleiding.

Dit begeleidingscomité is voor het eerst samengekomen op 20 april 2010. In de loop van 2010 hebben in totaal vijf vergaderingen plaatsgevonden. De beslissing om het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding bij deze vergaderingen te betrekken viel reeds tijdens de eerste vergadering.

Tijdens deze eerste beslissing werd beslist een online enquête in te richten om de opleidingsbehoeften van het personeel van de rechterlijke orde in kaart te brengen.

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de opleidingsbehoeften, werden elf doelgroepen geïdentificeerd, die elk een reeks algemene vragen over de doelstellingen van het werk, de werking van de dienst, tijdsbeheer en stressmanagement kregen, evenals een aantal specifieke vragen die nauwer aanleunden bij hun beroepspraktijk.

⁽⁴⁹⁾ In het verslag aan de Koning naar aanleiding van het koninklijk besluit van 29 augustus 1985 tot aanwijzing van de grondregelingen in de zin van artikel 2, § 1, 1°, van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel, werd uitdrukkelijk gesteld dat wat de organisatie van het onthaal en de vorming van het personeel van de RO betreft, het vermeldt weze dat de reglementering dienaangaande aan het overleg is voorbehouden. De vakbonden worden met andere woorden geraadpleegd via de geijkte kanalen en niet via de organen van het IGO.

Deze enquête liep van 24 tot en met 30 juni 2010. In totaal werden 7.519 personen ondervraagd en 3.770 antwoorden geregistreerd, wat neerkomt op 44,5% van de ondervraagden. De resultaten van de enquête werden voorgesteld op het begeleidingscomité van 28 oktober 2010.

Uit de enquête kwamen de vier volgende soorten opleiding als prioritair naar voor:

- Stressmanagement
- Humanresourcesmanagement
- De opleidingen met betrekking tot de beroepsbekwaamheden, zoals het burgerlijk en het strafprocesrecht, plichtenleer, juridische methodologie, personeelsstatuut...
- Informatica

Op grond van de resultaten werd een oriëntatienota overgemaakt aan de minister van Justitie, die ook de richtlijnen uitvaardigt die bestemd zijn voor het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding en aan de hand waarvan het actieplan voor 2011⁵⁰ uitgewerkt wordt.

2. Protocol waarin het besluit is opgenomen van de onderhandeling die op 21 mei 2010 plaatsvond binnen het Sectorcomité III-Justitie

Een van de prioritaire doelstellingen van de afdeling personeel van de rechterlijke orde bestaat erin meer aandacht te besteden aan de basisopleiding van de pas benoemde personeelsleden.

Op dit ogenblik bestaat er enkel een vrijblijvende basisopleiding van twee dagen, waarin modules zitten zoals de rechterlijke organisatie, de rechterlijke macht van de staat en de rechten en plichten van het personeel van griffies en parketten.

In overleg met de vakbonden en de vertegenwoordigers van de minister werd in het Hoog Overlegcomité het idee geopperd van een opleidingstraject dat zou uitgewerkt worden aan de hand van het niveau van het personeelslid en van het rechtsgebied waartoe hij behoort.

Aangezien de selectie van personeel van niveau B gepland was voor 2010, werd beslist dat dit traject prioritair voor hen bestemd zou zijn.

Het protocol bepaalt onder meer:

“Een efficiënte rechtsbedeling kan slechts gegarandeerd worden als de nodige aandacht wordt besteed aan de kwaliteit van het personeelsbeheer. Net zoals voor alle andere dienstverlenende organisaties is ook hier het personeel een doorslaggevende factor. De wet van 10 juni 2006 tot herziening van de loopbanen en de bezoldiging van het personeel van de griffies en de parketsecretariaten en de wet van 25 april 2007 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek inzonderheid met betrekking tot bepalingen inzake het gerechtspersoneel van het niveau A, de griffiers en de secretarissen en inzake de rechterlijke organisatie, zijn alvast belangrijke stappen op weg naar de juridische context die vereist is om het personeelsbeleid te kunnen vernieuwen.

Met deze wetteksten wordt duidelijk ingezet op het belang van de vaardigheden in de loopbaan van het gerechtelijk personeel. De oprichting van het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding (bij wet van 31 januari 2007) is in dat verband een bewijs te meer van de aandacht die besteed wordt aan de ontwikkeling van de vaardigheden.

Een grondige en doordachte opleiding van het gerechtelijk personeel is onontbeerlijk om alle slaagkansen te geven aan de huidige modernisering van het personeelsbeleid en de toekomstige hervorming van de rechterlijke organisatie.”

In verband met de invoering van een opleidingstraject ten behoeve van de nieuwe personeelsleden van niveau B (griffiers en secretarissen), dat het Instituut graag verplicht zou zien, bepaalt het protocol:

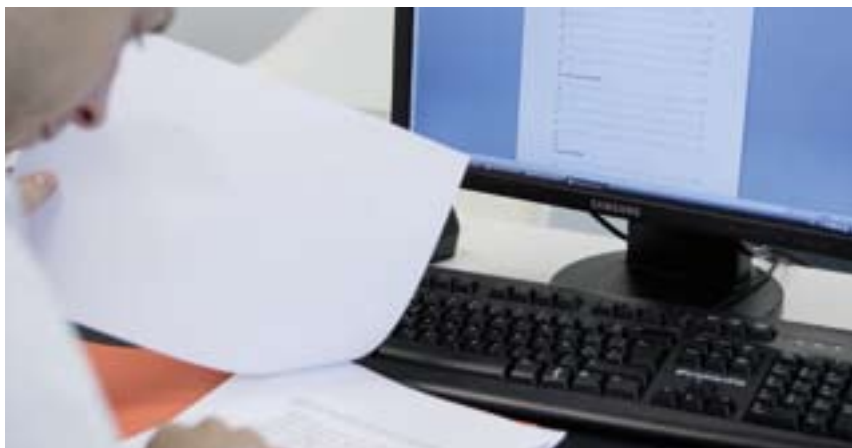
“In afwachting van het examen en de (eventuele) aanpassing van de nodige reglementsbepalingen verbindt de overheid zich ertoe om in samenwerking met het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding een opleidingstraject uit te tekenen bestemd voor wie geslaagd is voor de bevorderingsselectie niveau B (griffiers en secretarissen) in het kader van de benoeming tot griffier of secretaris. De ter zake toepasbare dienstvrijstelling zal geregeld worden naar gelang van het bewuste opleidingstraject.”

3. Enquête bij de afdeling personeel van de rechterlijke orde

In samenwerking met vertegenwoordigers van de vakbondsorganisaties is in de zomer van 2010 een e-mail verstuurd naar verscheidene vertegenwoordigers van de doelgroep, met de vraag aan te geven welke opleidingen zij prioritair achten voor een pas benoemde secretaris en griffier in hun rechtsgebied.

In dit verband werden zowel hoofdgriffiers als hoofdsecretarissen van de vrederechten, maar ook van het Hof van Cassatie aangesproken.

Aan de hand van de ingediende antwoorden werd een voorstel tot opleidingstraject uitgewerkt met daarin een aantal basismodules (gemeenschappelijk voor alle nieuwe personeelsleden) en een aantal specifieke modules (die afhangen van waar het personeelslid precies in dienst is).

Om dit opleidingstraject te kunnen invoeren, is er sprake van samenwerking met de hogescholen van het gemeenschapsonderwijs. Het betreft een gemengde samenwerking, met theoretische opleiding die verstrekt wordt door een lesgever van de hogeschool en een praktisch gedeelte dat verzorgd wordt door een personeelslid van de rechterlijke orde, dat een meerwaarde kan bieden door te putten uit zijn dagelijkse werkpraktijk.

5.4.3 Opleidingen in 2010

1. Interne opleidingen

Doordat de bevorderingsexamens krachtens de wet inzake de loopbaanhervorming voortaan door SELOR georganiseerd worden, hecht het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding meer aandacht aan de verschillende opleidingen in het kader van de loopbaanbegeleiding.

In dit verband werden in het tweede semester van 2010 in samenwerking met het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie, het kabinet van de minister van Justitie, de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde en Selor door een privéfirma een aantal informatiesessies georganiseerd en daarnaast ook talrijke opleidingen verzorgd als voorbereiding op de examens van zowel niveau B, als niveau A2 - A3. De bedoeling hiervan was de kandidaten voor de examens op de hoogte te houden van de functies die getest zullen worden en ze zo goed mogelijk op die examens voor te bereiden. In totaal hebben niet minder dan 300 personen de bewuste informatiesessies bijgewoond en meer dan 1300 personen hebben een dag opleiding kunnen volgen ter voorbereiding van deze examensessies.

⁽⁵⁰⁾ Zoals hierboven gesteld sub 5.3.1 over de richtlijnen van de Hoge Raad voor de Justitie, geldt ook hiervoor dat het gaat om een adviesbevoegdheid met betrekking tot de opleidingsprogramma's.

De volgende tabellen bieden een overzicht van de initiële opleidingen, de permanente opleidingen en de loopbaanbegeleiding, die in 2010 verstrekt zijn.

Titel van de opleiding	Aantal dagen	Aantal deelnemers
1. Initiële opleidingen		
Formation de base pour nouveaux membres du personnel (FR & NL)	24	175
2. Permanente opleidingen		
Formation MACH : renouvellement informatique des parquets et tribunaux de police (FR & NL)	40	500
Formation à l'accueil dans les palais de Justice : Contact avec le public (FR & NL)	12	200
Procédure pénale	14	100
Strafprocesrecht	7	50
Procédure civile	14	50
Burgerlijk procesrecht	7	25
Déontologie	2	50
Plichtenleer	2	50
Exécution des peines	6	50
Frais de justice	9	134
Malades mentaux	4	50
Geestezieken	2	25
Administration provisoire	2	25
Voorlopige bewindvoering	2	25
Collaboration au sein du Ministère Public	10	50
Statut du personnel de l'OJ	4	50
Het statuut van het gerechtelijk personeel	4	50
Réforme de la Cour d'Assises	3	15
Gestion de l'agressivité	6	75
Français juridique	30	20
Néerlandais juridique	30	24

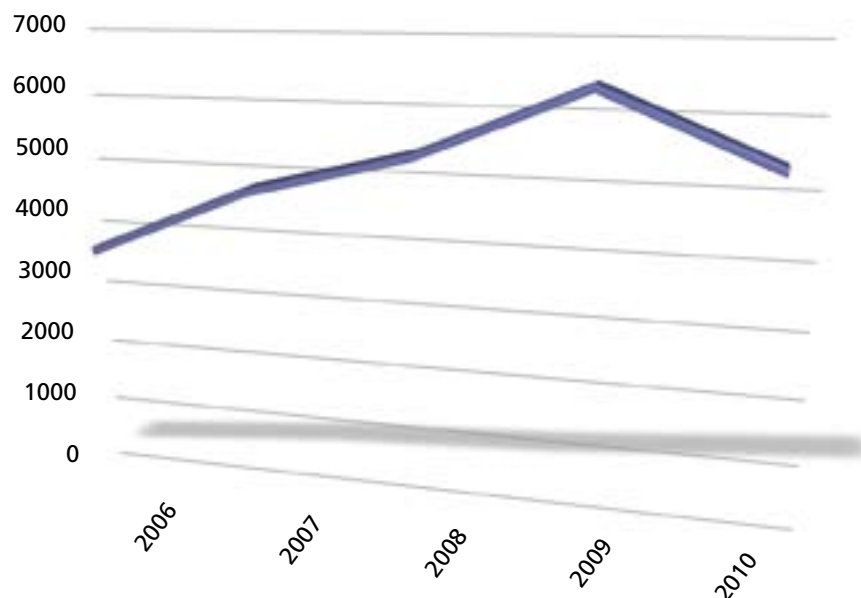
Titel van de opleiding	Aantal dagen	Aantal deelnemers
3. Loopbaanbegeleiding		
Formation préparatoire aux examens d'accession niveau B	35	800
Formation "Techniques de management"	22	120
Projet "Coaching en Management"	6	16
Formation préparatoire aux examens d'accession niveau A2 et A3	19	425
Sessions d'information préparatoires aux examens de promotion A2 et A3	4	300
4. Opleidingsverlof		
Formation en droit, informatique, langues et secrétariat		150

Hieronder de evolutie van het aantal opleidingen strekkend over de periode 2006-2010:

Jaar	Aantal dagen	Aantal mandagen
2006	226	3.823
2007	278	4.562
2008	325	5.236
2009	382,5 ⁵¹	6.216
2010	320	5.178

Evolutie opleidingen 2006-2010 Personeel RO

■ Aantal mandagen⁵²

2. Opleidingsverlof

De samenwerking met de onderwijsinstellingen die ressorteren onder de Gemeenschappen of die erdoor gefinancierd worden, zoals bepaald wordt bij artikel 4 van de wet van 24 juli 2008, werd in 2010 voortgezet met de inwilliging van en de tegemoetkoming in 77 aanvragen tot opleidingsverlof die uitgingen van het personeelslid en bedoeld zijn voor de ontwikkeling van zijn vaardigheden.

Deze opleidingen worden gegeven buiten de reguliere uren en behelzen uiteenlopende onderwerpen zoals informatica, talen en rechten (bachelorniveau).

3. Externe opleidingen

In verband met de definitie van een externe opleiding evenals de criteria om ze te laten erkennen door het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding, dient verwezen te worden naar punt 5.3.3, pag 35 '3 Externe opleidingen' van het onderhavige verslag, aangezien de erkenningscriteria identiek zijn voor beide afdelingen. In 2010 werden 395 externe opleidingen erkend voor het personeel van de rechterlijke orde.

5.5 Verbeterpunten bij de opleidingsactiviteiten

5.5.1 De verplichting van artikel 13, tweede lid van de wet van 31 januari 2007, zoals gewijzigd door artikel 4 van de wet van 24 juli 2008 (verplichte samenwerking met de Gemeenschappen)

Artikel 13, tweede en derde lid van de wet van 31 januari 2007 zoals gewijzigd door artikel 4, 2° van de wet van 24 juli 2008 legt het IGO verplichtingen op ten aanzien van onderwijsinstellingen die afhangen van of gefinancierd worden door de Gemeenschappen en van erkende instellingen die bevoegd zijn op het vlak van de beroepsopleiding. In de oorspronkelijke wet van 31 januari 2007 was dit niet het geval.

Artikel 13 van de wet van 31 januari 2007 maakt een onderscheid tussen, enerzijds, de opleidingen die het IGO zelf aanbiedt (lid 2, de zgn. **interne opleidingen**): voor 75% van het totaal jaaraanbod **lesuren** moet een beroep worden gedaan op de bedoelde onderwijsinstellingen, en, anderzijds, de opleidingen waarvoor het IGO inschrijvingsgelden betaalt (lid 3, de zgn. **externe opleidingen**): minimaal 75% van het **bedrag** dat het IGO aan de betaling van inschrijvingsgelden besteedt moet naar de bedoelde onderwijsinstellingen gaan. Op gemotiveerd voorstel van de directie kan de raad van bestuur dit percentage weliswaar verminderen tot 66% en voor de interne opleidingen van het personeel van de rechterlijke orde tot 50%.

⁽⁵¹⁾ Op te merken valt dat in het jaar 2009 op het totale aantal opleidingsdagen (382,5) de opleiding "Cheops" 229 dagen omvatte. In het jaar 2010 waren er van het totale aantal opleidingsdagen (320) slechts 40 dagen gewijd aan van de opleiding "Cheops".

⁽⁵²⁾ Het aantal mandagen van een opleiding = het aantal deelnemers x het aantal opleidingsdagen per deelnemer

1. De externe opleidingen

Van het budget van het IGO, besteed aan de 475 dossiers externe opleidingen voor magistraten en personeelsleden van de rechterlijke orde die in 2010 werden erkend, vloeide niet minder dan 86,6 %⁵³ naar onderwijsinstellingen afhankelijk van of gefinancierd door de Gemeenschappen of naar erkende instellingen bevoegd op het vlak van de beroepsopleiding. In 2009 bedroeg dit percentage 83%.

Dit hoge percentage, ruim boven de verplichting opgelegd door de wet, dat zich ook in 2011 doorzet, is door verschillende factoren te verklaren:

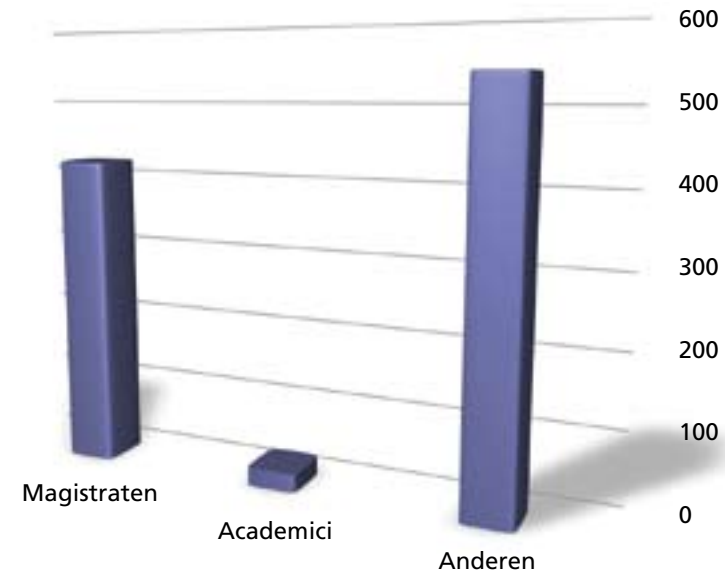
- één van de criteria die het IGO hanteert om de opleiding al dan niet te erkennen is, naast o.m. de kostprijs die redelijk moet zijn, of de organisator valt onder de categorie zoals bepaald in artikel 13, derde lid: is dit het geval dan is dit een pluspunt;
- de doorgaans kwalitatief hoogstaande opleidingen bij die categorieën en, daaruit voortvloeiend, de interesse die ervoor bestaat;
- alsmaar meer instellingen bekomen een erkenning van de Gemeenschappen;
- enkele hoge facturen van erkende opleidingen bij die onderwijsinstellingen en instellingen, zoals bijv. de CUP (Commission Université Liège-Palais), Themis (KUL), Rechtskroniek voor vrede- en politierechters (UG en ULG), de postuniversitaire cyclus Willy Delva (UG).

Samenvattend kan worden gesteld dat de naleving van artikel 13, derde lid, van de wet van 31 januari 2007 voor de externe opleidingen dus geen probleem vormt. Het IGO overschrijdt zelfs ruim de voorgeschreven norm.

2. De interne opleidingen

In 2010 heeft het IGO, afdeling magistraten, voor de opleidingen die het zelf aanbood, een beroep gedaan op 985 lesgevers waarvan 420 magistraten, 25 academici en 540 anderen.⁵⁴

Lesgevers 2010

Of procentueel uitgedrukt:

- 42,64 % van de lesgevers waren magistraten;
- 2,54 % van de lesgevers waren academici;
- 54,82 % waren anderen.

Een verklaring voor het lage percentage academici is dat de opleidingen die het IGO zelf inricht, zo o.m. de wettelijk verplichte opleidingen (de opleiding van de gerechtelijke stagiairs, de verplichte initiële opleiding voor de laureaten van het examen inzake beroepsbekwaamheid of van het mondeling evaluatie-examen, de gespecialiseerde opleidingen voor toekomstige onderzoeksrechters, jeugdrechters, beslagrechters, magistraten van de strafuitvoeringsrechtbanken, enz.) die de betrokken gerechtelijke

stagiairs en magistraten beogen voor te bereiden op hun praktisch werk op het terrein, uitermate praktijkgericht zijn. De lesgevers-specialisten komen dan ook overwegend uit de praktijk.

Maar ook de niet wettelijk verplichte opleidingen die het IGO inricht zijn, overeenkomstig de wensen van de magistraten, overwegend op de praktijk gericht. Bij de voorbereidende werkvergaderingen die elke opleiding voorafgaan wordt dit steeds opnieuw door alle deelnemers vooropgesteld.

Dit betekent evenwel niet dat er voor academische lesgevers geen plaats is. Wel integendeel: bij elke opleiding wordt uitdrukkelijk gekeken of een deel van de opleiding niet door universitaire lesgevers kan worden verstrekt. Het spreekt voor zich dat sommige opleidingen zich daar beter toe lenen dan andere, zoals een filosofische opleiding of een opleiding naar aanleiding van nieuwe wetgeving. Daar waar inhoudelijk mogelijk, wordt getracht een mix van lesgevers uit de praktijk en uit de academische wereld te nemen, niet zelden in een duo, wat zeer wordt gesmaakt.

Bovendien heeft het IGO op 11 juni 2010 in verband met de oprichting van het "Belgian Cybercrime Centre of Excellence for Training, Research and Education" een partnershipovereenkomst gesloten met de K.U.Leuven. Ook werd in 2010 een opleiding "Hoe omgaan met diversiteit" voorbereid in samenwerking met de Universiteit Antwerpen (die helaas niet is kunnen doorgaan omdat de verhoopte fondsen niet konden worden bekomen). Ook in 2011 zijn een aantal opleidingen in samenwerking met een universiteiten in voorbereiding (zoals "Religare", de rol van de godsdienst in de rechtspraak van verschillende landen, met de Universiteit Antwerpen en de K.U.Leuven) en werd in 2011 een protocol gesloten tussen het IGO en een aantal hogescholen in verband met de initiële opleiding van het personeel van de rechterlijke orde.

Doch, eisen dat minstens 75 % van het totaal aantal lesuren van de interne opleidingen door universiteitsprofessoren of lesgevers van instellingen afhankelijk of gefinancierd door de Gemeenschappen zou gegeven worden is niet alleen onrealistisch en onhaalbaar, maar ook onzinnig. Ook 66% (of 50% voor het personeel van de rechterlijke orde) is evenmin een realistisch streefcijfer. Het houdt geen rekening met de realiteit en komt niet tegemoet aan de opleidingswensen en -noden van de magistraten. Voor de personeelsleden van de rechterlijke orde is dit a fortiori het geval.

Zie in dezelfde zin de adviezen die indertijd gegeven werden omtrent het wetsvoorstel van 22 mei 2008 tot wijziging van de wet van 31 januari 2007 dat uiteindelijk heeft geleid tot de wet van 24 juli 2008:

- de motie van de algemene vergadering van de Hoge Raad voor de Justitie betreffende de gerechtelijke opleiding van 28 mei 2008;⁵⁵ "De bepaling van dwingende percentages voor opleidingengegeven door universitaire instellingen belast met de basisopleiding en bovendien van dergelijke hoge percentages (van 66% tot 75%) zijn niet in verhouding met de doelstellingen van de "specifieke beroepsopleiding van de magistraten";
- het advies van het College van Procureurs-generaal van 12 juni 2008;
- het advies van de Adviesraad van de magistratuur van 16 juni 2008;⁵⁶
- het advies van de Vaste Vergadering van de Korpschefs van 17 juni 2008;
- het advies van de Ordre des Barreaux francophones et germanophones van 24 juni 2008 ;
- het advies van de Orde van Vlaamse Balies van 4 juli 2008.

Zie eveneens in dezelfde zin de richtlijnen voor gerechtelijke opleiding voorbereid door de Verenigde benoemings- en aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie van 4 juni 2008 en bekrachtigd door zijn algemene vergadering op 18 juni 2008:

" De beroepsopleiding moet gericht zijn op de praktijk.

Er kan niet genoeg benadrukt worden dat de permanente opleiding de magistraten geen zuiver theoretisch en abstract onderricht mag verstrekken.

Tal van colloquia, seminaries en studiedagen die door de universiteiten en de balies worden georganiseerd (bedoeld hier de externe opleidingen), bieden de rechtspractici kwaliteitsvol academisch onderricht aan. De magistraten hebben in het kader van die opleidingsactiviteiten bovendien de gelegenheid om vruchtbare contacten te hebben met juristen uit andere beroepscategorieën (advocaten, hoogleraren, bedrijfsjuristen, ambtenaren, enz.).

⁽⁵³⁾ Op een totaalbedrag van € 440.323,31 dat besteed werd aan inschrijvingskosten voor externe opleidingen ten behoeve van magistraten en personeelsleden van de rechterlijke orde vloeide € 381.375,88 naar deze instellingen.

⁽⁵⁴⁾ Onder de categorie "anderen" wordt verstaan: advocaten, ambtenaren, politie, enz.

⁽⁵⁵⁾ www.hrvj.be

⁽⁵⁶⁾ www.arm-ccm.be

Het IGO van zijn kant moet zich richten op de specifieke opleidingsnoden van de magistraten door de docenten te kiezen uit de praktijk en door het pedagogisch aspect van die opleidingen te richten op kritische reflectie en concrete toepassing (workshops, praktische oefeningen, rollenspelen, enz.).”

(...)

“De initiële opleiding moet de magistraten toelaten alle facetten die verbonden zijn aan hun beroep te assimileren. Het is bijgevolg noodzakelijk een algemene initiële opleiding te verstrekken die gericht is op de praktijk.”

Er is echter ook een tweede probleem, van juridische aard, in verband met de verplichting die artikel 13, tweede lid van de wet van 31 januari 2007 zoals gewijzigd door de wet van 24 juli 2008 het IGO oplegt.

Wanneer het IGO, bij het organiseren van een opleiding, bv. een managementopleiding of een taalopleiding, zich tot een derde (zoals een universiteit) wil richten om die opleiding voor haar te verstrekken – hier zit men in een tussenvorm van een interne en een externe opleiding – is de reglementering inzake de overheidsopdrachten op haar van toepassing.

Dit wordt bevestigd in een advies van 24 november 2009 van Dhr. Claude Dardenne, adviseur-generaal bij de FOD Kanselarij van de Eerste Minister, Afdeling Overheidsopdrachten:

« Si, comme cela semble être le cas, cette disposition légale conduit à la conclusion de contrats à titre onéreux relatifs à des services de formation professionnelle effectués par des prestataires indépendants du pouvoir adjudicateur, la législation relative aux marchés publics doit être appliquée. La seule exception envisageable en l'espèce serait celle fondée sur des droits exclusifs en vertu d'une disposition légale ou réglementaire conforme au Traité (article 3, § 2, de la loi du 24 décembre 1993). Cette exception ne trouve cependant pas à s'appliquer. En effet, l'article 4, 2°, de la loi du 24 juillet 2008 ne prévoit pas une exclusivité mais bien la réservation d'un certain volume de prestations au profit des établissements d'enseignement qui relèvent des Communautés, ce que ne permet pas la loi du 24 décembre 1993. Un des principes fondamentaux de la loi relative aux marchés publics

est en effet celui de la mise en concurrence et il convient de rappeler que la notion de marché public couvre également les situations dans lesquelles l'entrepreneur, le fournisseur ou le prestataire de services est une personne de droit public.

En outre, même si les services de formation professionnelle relèvent de l'annexe 2, catégorie B 24, de la loi du 24 décembre 1993 et ne sont pas soumis à une publicité préalable au niveau européen lors du lancement de la procédure (mais bien au niveau belge lorsque le mode de passation requiert une publicité), il n'en reste pas moins que le droit primaire issu du Traité s'applique. On pourrait dès lors considérer qu'une telle réservation est contraire aux principes du Traité, dans la mesure où des prestataires établis dans d'autres Etats membres peuvent, au niveau en tout cas du principe, être intéressés par ces prestations mais se voient exclus dans une large mesure par l'application de la disposition incriminée. »

Ook Dhr. W. Möhlmann van het DG Interne markt en diensten, beleid voor overheidsopdrachten van de Europese Commissie komt tot deze conclusie:

“ Indien het IGO in het kader van haar wettelijke taak overheidsopdrachten voor dienstverlening gunt die op grond van Richtlijn 2004/18/EG (en de nationale wetgeving ter omzetting van de richtlijn) Europees dienen te worden aanbesteed, kunnen daarbij geen voorwaarden worden gesteld aan de inschrijvers die discriminatoir zijn (zie artikel 12 EG-Verdrag en artikel 2 van richtlijn 2004/18/EG). De wet lijkt te eisen dat de meerderheid van zowel lesuren als inschrijvingsgelden aan Belgische instellingen moet worden gegund. In het kader van een Europese aanbestedingsprocedure mag deze eis vanwege het discriminatoire karakter niet gesteld worden.

Ook indien het IGO overheidsopdrachten aanbesteedt die niet (geheel) vallen onder Richtlijn 2004/18/EG, bijvoorbeeld omdat de waarde ervan beneden de drempelwaarde van de richtlijnen ligt, maar deze opdrachten een zeker grensoverschrijdend belang hebben, is het verbod van discriminatie op grond van nationaliteit van toepassing (zie de Interpretatieve mededeling van de Commissie over de Gemeenschapswetgeving die van toepassing is op het plaatsen van opdrachten die niet of slechts gedeeltelijk onder de richtlijnen inzake

overheidsopdrachten vallen (Pb. 2006, C179/2). In geval van een relatief kleine lidstaat als België ligt het voor de hand dat er relatief snel sprake is van een grensoverschrijdend belang, hoewel er ook gekeken moet worden naar het voorwerp van de overheidsopdracht en de waarde ervan.

In het licht van het voorgaande lijken de gevolgen van de Wet inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het IGO moeilijk te verenigen met de Europese regels inzake overheidsopdrachten, omdat de wet het IGO verplicht overheidsopdrachten in het merendeel van de gevallen aan Belgische instellingen te gunnen. Ten overvloede wijs ik erop dat daarmee tevens sprake zou kunnen zijn van schending van Belgische wetgeving inzake overheidsopdrachten.”

Kortom, het IGO mag die opdracht niet zonder meer toekennen aan een in artikel 13, tweede lid van de wet van 31 januari 2007 bedoelde onderwijsinstelling of erkende instelling maar dient een offerteaanvraag te lanceren waaraan iedereen, waaronder de bedoelde onderwijsinstellingen en erkende instellingen maar ook anderen, kunnen meedingen.

Door de wettelijke verplichting die artikel 13 het IGO oplegt wordt er een ongeoorloofd onderscheid ingevoerd tussen verscheidene soorten instellingen, hetgeen strijdig is met de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

3. Conclusie

Het IGO wil maximaal samenwerken met onderwijsinstellingen die afhangen van of gefinancierd worden door de Gemeenschappen en op erkende instellingen die bevoegd zijn op het vlak van de beroepsopleiding.

Inzake externe opleidingen gebeurt dit in zeer grote mate en wordt de verplichting die in artikel 13, derde lid van de wet van 31 januari 2007, is opgelegd ruim nageleefd.

Wat de interne opleidingen betreft is het opleggen van een hoog percentage verplicht toe te wijzen lesuren aan de bovenvermelde onderwijsinstellingen

en erkende instellingen niet alleen strijdig met de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en creëert het een ongeoorloofde discriminatie, het verplicht te halen percentage van 75%, zelfs wanneer verlaagd tot 66% en voor personeelsleden van de rechterlijke orde tot 50%, is bovendien niet wenselijk, niet realistisch en in de praktijk niet haalbaar.

Het IGO erkent absoluut de meerwaarde van een participatie van universiteiten en andere onderwijsinstellingen die afhangen van of gefinancierd worden door de Gemeenschappen en van erkende instellingen die bevoegd zijn op het vlak van de beroepsopleiding, bij de opleidingen voor de magistraten, de gerechtelijke stagiairs en de personeelsleden van de rechterlijke orde. Het streeft – het weze herhaald – naar een optimale samenwerking met alle bedoelde instellingen en zal hen zeker, daar waar dit nuttig en wenselijk is, bij de door hem ingerichte opleidingen betrekken.

Het is echter niet wenselijk voor de interne opleidingen een verplicht percentage op te leggen. Het IGO pleit er dan ook voor om het **tweede lid van artikel 13 van de wet van 31 januari 2007** zoals toegevoegd door artikel 4, 2° van de wet van 24 juli 2008, dat betrekking heeft op de interne opleidingen, **op te heffen**.

5.5.2 De verplaatsingskosten

1. Probleemstelling

Sinds 2009 verwijst de FOD Justitie voor de betaling van de verplaatsingskosten bij het volgen van opleidingen telkens naar het IGO, zowel voor de categorieën bedoeld in artikel 2, 4° tot 10° van de wet van 31 januari 2007 (grosso modo, het personeel van de rechterlijke orde) als voor de categorieën bedoeld in artikel 2, 1° tot 3° van de wet van 31 januari 2007 (grosso modo, de magistraten en de gerechtelijke stagiairs).

Dit doet zij niet alleen voor de interne opleidingen (d.w.z. opleidingen die georganiseerd worden door het IGO) maar ook voor de externe opleidingen (d.w.z. opleidingen die niet georganiseerd worden door het IGO maar wel door een externe organisator zoals een universiteit, een balie, een uitgever,

een privéfirma enz.), ongeacht of die externe opleidingen al dan niet door het IGO zijn erkend.

De verplaatsingskosten nemen dan ook een aanzienlijke, alsmear toenemende en onevenredige hap uit het budget van het IGO dat nochtans voor 2010 geen aanspraak kon maken op de wettelijke verhoging zoals oorspronkelijk bepaald in artikel 38 van de wet van 31 januari 2007 (het voorziene budgettaire groeipad werd met een jaar uitgesteld door de wet van 22/12/2009, B.S. 26/01/2010).

Kosten aanrekenen aan het IGO voor opleidingen die niet door het IGO zijn georganiseerd, en dit zelfs wanneer ze niet zijn erkend, is onlogisch en bovendien vanuit financieel oogpunt niet aanvaardbaar. Niet alleen is er daartoe geen budget, zij kunnen ook op geen enkele manier financieel worden beheerd. Het IGO, dat geen voorafgaande kennis van deze kosten heeft, kan ze vooraf niet inschatten en heeft er achteraf evenmin enige controle op. Een budgettaire beheersing van deze kosten is dan ook niet mogelijk.

Deze situatie is problematisch.

Voor de categorieën bedoeld in artikel 2, 4° tot 10° van de wet van 31 januari 2007 (het personeel van de rechterlijke orde) steunt de FOD Justitie op het KB van 18 mei 2009 "tot vaststelling van de rechten en plichten op gerechtelijke opleiding, evenals de uitvoeringsmodaliteiten van de opleidingen ten aanzien van de personen bedoeld in artikel 2, 4° tot 10°, van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het IGO", dat retro-actief in werking is getreden sedert 1 januari 2009.

Voor de categorieën bedoeld in artikel 2, 1° tot 3° van de wet van 31 januari 2007 (de magistraten en gerechtelijke stagiairs) steunt zij op de circulaire van de directeur-generaal a.i. van de FOD Justitie ROJ10/SDG/KM2010 van 30 oktober 2009 betreffende "kilometercontingenten voor het jaar 2010", gericht aan de eerste voorzitters van de hoven en de voorzitters van de rechtbanken, circulaire die op zijn beurt naar het voormelde KB van 18 mei 2009 verwijst. Ditzelfde gebeurt in de circulaire van de voorzitter van het directiecomité van de FOD Justitie ROJ302/KM2011 van 9 november 2010 betreffende "kilometercontingenten voor het jaar 2011", gericht aan de voorzitter van de Adviesraad van de magistratuur.

2. Bezwaren

- 1) Het KB van 18 mei 2009 is genomen **zonder enig voorafgaandelijk overleg met het IGO**. Het IGO, wiens reeds niet-toegenomen budget eensklaps aanzienlijk wordt verzwaaard, werd in het beslissingsproces geenszins betrokken. Het moest het vernemen via het Belgisch Staatsblad.
- 2) Voor de **magistraten en gerechtelijke stagiairs** steunen de circulaires van de directeur-generaal a.i. van de FOD Justitie van 30 oktober 2009, ROJ10/SDG/ KM 2010, en van de voorzitter van het directiecomité van de FOD Justitie van 9 november 2010, ROJ302/KM2011, betreffende de kilometercontingenten voor het jaar 2010, respectievelijk 2011, om alle inschrijvings- en verplaatsingskosten voortaan ten laste van het IGO te leggen, ten onrechte op het **KB van 18 mei 2009**. Zoals in de titel zelf en in zijn artikel 1 uitdrukkelijk is aangegeven, geldt dit KB immers enkel voor de categorieën bedoeld in artikel 2, 4° tot 10° van de wet van 31 januari 2007 (grosso modo, het personeel van de rechterlijke orde). Het KB van 18 mei 2009 vormt dan ook geen rechtsgrond om alle inschrijvings⁵⁷- en verplaatsingskosten naar aanleiding van gevolgde opleidingen door magistraten en gerechtelijke stagiairs naar het IGO over te hevelen.

Verplaatsingskosten voor een interne opleiding worden natuurlijk door het IGO ten laste genomen.

Verplaatsingskosten gemaakt in het kader van een externe, zelfs erkende opleiding dienen echter, zoals steeds het geval was, ten laste te vallen van de FOD Justitie.⁵⁸ Het IGO is immers niet hun werkgever.

Ter vergelijking: de verplaatsingskosten van de personeelsleden van de diverse FOD's die opleidingen volgen georganiseerd door het OFO (Opleidingsinstituut van de Federale Overheid) worden evenmin door het OFO maar door de respectieve FOD's gedragen.

3) Wat het **personeel van de rechterlijke orde** betreft: op hen is het KB van 18 mei 2009 uiteraard wél van toepassing. Artikel 30 van het KB van 18 mei 2009 maakt evenwel onoordeelkundig **geen onderscheid** tussen de verschillende opleidingen opgesomd onder artikel 9 van het KB, met name de opleidingen van artikel 9, § 1, 1°, 3°, 4°, 5° en 6° en § 2 die door het IGO worden georganiseerd of door hem uitdrukkelijk zijn erkend enerzijds, en de andere opleidingen nl. artikel 9, § 1, 2° en 7° waarbij het op geen enkele wijze betrokken is anderzijds. Voor de eerste categorie (de interne en de erkende externe opleidingen) is het enigszins aanvaardbaar dat het IGO de verplaatsingskosten ten laste neemt (hoewel, zoals hierboven opgemerkt, het OFO dat niet doet). Voor de tweede categorie (de niet-erkende externe opleidingen), waarbij het helemaal niet betrokken is en die het niet heeft erkend, is dat niet het geval. Niet alleen omdat het IGO bij deze opleidingen op geen enkele wijze betrokken is maar ook omdat, zoals hierboven reeds opgemerkt, afgezien van het feit dat het IGO hiervoor geen budget heeft, een budgettaire beheersing van deze kosten niet mogelijk is.

3. Conclusie

1) I.v.m. de magistraten en gerechtelijke stagiairs:

In de circulaire van de directeur-generaal a.i. van de FOD Justitie van 30 oktober 2009, ROJ10/SDG/ KM 2010, en van de voorzitter van het directiecomité van de FOD Justitie van 9 november 2010, ROJ302/ KM2011, betreffende de kilometercontingenten voor het jaar 2010, respectievelijk 2011, en de navolgende circulaire, bestemd voor de magistraten en gerechtelijke stagiairs, kan niet (langer) verwezen worden naar het KB van 18 mei 2009. De verplaatsingskosten voor externe opleidingen dienen ten laste te vallen van de FOD Justitie.

2) I.v.m. de personeelsleden van de rechterlijke orde:

Artikel 30 van het KB van 18 mei 2009, derde lid, eerste zin, wordt best als volgt aangepast: "Alleen de personeelsleden die een opleiding volgen met dienstvrijstelling hebben recht op de terugbetaling van de reiskosten voor de opleidingen bepaald onder artikel 9, § 1, 1°, 3°, 4°, 5°, 6° en § 2 van dit koninklijk besluit."

5.5.3 De verplichte opleiding van de magistraten benoemd op grond van het examen inzake beroepsbekwaamheid of het mondeling evaluatie-examen

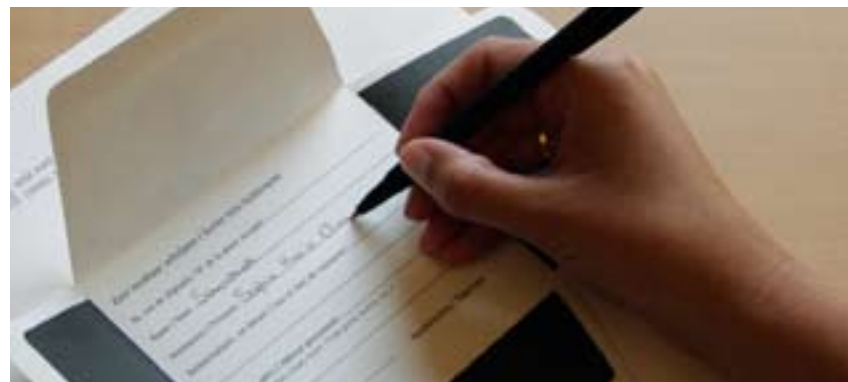
1. Probleemstelling

Artikel 259bis-9, § 4 van het Gerechtelijke Wetboek, zoals ingevoegd bij artikel 44, eerste lid, 3° van de wet van 31 januari 2007, bepaalt:

"De magistraten benoemd op grond van het examen inzake beroepsbekwaamheid of het mondeling evaluatie-examen, volgen in de loop van het jaar dat volgt op hun benoeming een theoretische en een praktische opleiding waarvan de inhoud en duur worden vastgesteld door het Instituut voor gerechtelijke opleiding."

Het IGO pleit ervoor om dit te wijzigen in "in de loop van de twee jaren volgend op ...".

Inderdaad belooft thans de theoretische en praktische opleiding die deze magistraten in dit eerste jaar volgend op hun benoeming moeten volgen nu al 16 volle dagen. Een aantal, eveneens fundamentele opleidingen, zouden hieraan nog moeten worden toegevoegd zodat het te verwachten is dat deze wettelijke verplichte opleiding mogelijk tot 20 dagen zal bedragen, alle te volgen binnen het eerste jaar na de benoeming.

⁽⁵⁷⁾ Inschrijvingskosten van erkende externe opleidingen worden steeds door het IGO ten laste genomen, van niet-erkende externe opleidingen uiteraard niet. Voor interne opleidingen worden de inschrijvingskosten natuurlijk ook door het IGO ten laste genomen (evenals parkeertickets, verplaatsings- en maaltijdkosten).

⁽⁵⁸⁾ De magistraat of gerechtelijke stagiair legt de verplaatsing bij voorkeur af met het openbaar vervoer en ontvangt hiervoor een treinticket 1ste klasse van zijn korpsoverste die ze van de FOD Justitie heeft ontvangen. Worden de verplaatsingen met het eigen voertuig afgelegd dan worden ze beschouwd als toevallige verplaatsingen en door de FOD Justitie terugbetaald overeenkomstig de tarieven van het openbaar vervoer.

Dit is zeer veel, enerzijds voor de betrokken magistraat zelf die vanaf zijn benoeming als volwaardig magistraat in de dienstregeling worden ingeschakeld en dus al onmiddellijk geconfronteerd wordt met een behoorlijke werklast en, anderzijds, voor de korpschef van het betreffende rechtscollege die door de veelvuldige afwezigheden problemen gaan hebben met de dienstregeling (vergelijk met artikel 4 wet 31 januari 2007 die het recht voor elke magistraat om permanente opleidingen te volgen bepaalt op 5 werkdagen per gerechtelijk jaar).

Indien de verplichte opleidingen over de eerste twee jaren volgend op de benoeming zouden kunnen worden uitgespreid zou dit voor beide partijen zonder twijfel veel meer werkbaar zijn (met dan gemiddeld 5 dagen opleiding per semester).

2. Conclusie

Artikel 259bis-9, § 4 van het Gerechtelijke Wetboek wordt best aangepast als volgt:

“De magistraten benoemd op grond van het examen inzake beroepsbekwaamheid of het mondeling evaluatie-examen, volgen in de loop van de twee jaren die volgen op hun benoeming een theoretische en een praktische opleiding waarvan de inhoud en duur worden vastgesteld door het Instituut voor gerechtelijke opleiding.”

6. Commissies voor de evaluatie van de gerechtelijke stage

6.1 Oprichting - onafhankelijk - samenstelling - taken

De Nederlandstalige en Franstalige commissie voor de evaluatie van de gerechtelijke stage (verder genoemd de ECE) werden ingesteld bij artikel 42 van de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding. Het zijn echter geen organen⁵⁹ van het IGO. Ze zijn onafhankelijk en enkel ingesteld bij het IGO, dat instaat voor het secretariaat van de commissies en het presentiegeld en de vergoedingen van de leden ten laste neemt. Omdat ze niettemin bij het IGO zijn ingesteld worden hun activiteiten in dit jaarverslag behandeld.

De Nederlandstalige en de Franstalige ECE tellen elk vijf leden: een magistraat van de zetel, een magistraat van het openbaar ministerie, twee deskundigen inzake onderwijs, pedagogie of arbeidspsychologie en de adjunct-directeur van het opleidingsinstituut, bevoegd voor de magistraten en gerechtelijke stagiairs.⁶⁰ Elke commissie kiest een voorzitter. Op 29 januari 2010 kozen de beide commissies de inmiddels benoemde adjunct-directeur afdeling magistraten tot hun voorzitter.

De ECE hebben tot taak:⁶¹

- de programma's van de buitenstages van de gerechtelijke stagiairs uit te werken en de voorstellen goed te keuren;
- de stageverslagen te ontvangen, bij ongunstige stageverslagen advies aan de minister van Justitie te verlenen en over te gaan tot de eindevaluatie;
- de follow-up van de stagiairs te waarborgen;
- toe te zien op de harmonisering van de inhoud van de praktische opleiding van de stagiairs en de afstemming ervan op de vereisten van de functie.

6.2 Vergaderingen ECE in 2010

De Nederlandstalige en de Franstalige ECE vergaderden in 2010 negen keer, telkens in verenigde vergadering.

Daarnaast was er één vergadering van de Nederlandstalige ECE om een gerechtelijke stagiair te horen.

Een bijzondere werkgroep “evaluatie” binnen de ECE vergaderde in 2010 tweemaal.

Op 26 maart 2010 was er een ontmoeting van de Franstalige ECE met de Franstalige benoemings- en aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie, op uitnodiging van deze laatste.⁶²

6.3 Eindevaluaties in 2010

De ECE zijn in 2010 overgegaan tot de eindevaluatie van 41 gerechtelijke stagiairs (19 NL + 22 FR). In 38 van de 41 gevallen was de eindevaluatie “gunstig”. In 2 gevallen werd een eindevaluatie “gunstig met voorbehoud” toegekend. Voor een laatste stagiair, die vooraf door de ECE was gehoord⁶³, luidde de eindevaluatie “ongunstig” met voorstel aan de minister van Justitie om de stage van betrokkene niet te verlengen.

De minister trad het voorstel van de ECE bij en verlengde dus de stage van de betrokkene niet doch liet ook weten dat een wetswijziging aangewezen is aangezien het volgens de minister nooit de bedoeling van de wetgever kan zijn geweest dat een stage die niet met vrucht werd beëindigd, de mogelijkheid zou bieden tot een benoeming in de magistratuur.⁶⁴

6.4 Bijkomende doelstellingen in 2010

Benevens het vervullen van hun wettelijke opdrachten, stelden de ECE voor zichzelf in 2010 vijf specifieke doelen:

- ontmoeting met de stagemeeesters;
- ontmoeting met de gerechtelijke stagiairs;
- uitwerking van een procedure voor een adequate opvolging van de gerechtelijke stagiairs;
- ontwikkelen van een evaluatiegids met het oog op een eenvormige evaluatie van de stagiairs door de stagemeeesters;
- het optimaliseren van de buitenstage.

6.4.1 Ontmoeting met de stagemeeesters

Op 12 mei 2010 ontmoetten de ECE de stagemeeesters van de zetel en op 23 juni 2010 deze van het openbaar ministerie.

Beide vergaderingen leverden, in dialoog met de stagemeeesters, nuttige en interessante informatie op.

6.4.2 Ontmoeting met de stagiairs

De leden van de ECE hadden een informele ontmoeting met de eerstejaars stagiairs tijdens het lenteseminarie (maart 2010) en met de stagiairs van de drie jaren tijdens het herfstseminarie (oktober 2010).

Beide ontmoetingen waren zeer verrijkend. Het is dan ook de bedoeling aan dit contact van de ECE met de stagiairs een meer structureel karakter te geven en wel door een voorstelling van de ECE tijdens het jaarlijkse herfstseminarie van de gerechtelijke stagiairs.

⁽⁵⁹⁾ Art. 9 wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het Instituut voor gerechtelijke opleiding, B.S., 2 februari 2008, bepaalt: “De organen van het Instituut zijn: de raad van bestuur, de directie en het wetenschappelijk comité.”

⁽⁶⁰⁾ Artikel 43 wet 31 januari 2007.

⁽⁶¹⁾ Artikel 42 wet 31 januari 2007.

⁽⁶²⁾ Aan het verzoek van de ECE om die ontmoeting met de Verenigde benoemings- en aanwijzingscommissie van de HRJ te kunnen hebben, waaraan derhalve ook de Nederlandstalige evaluatiecommissie had kunnen deelnemen (en wel omdat de Nederlandstalige en Franstalige ECE in de regel samen vergaderen omdat zij van oordeel zijn dat de evaluatie van alle gerechtelijke stagiairs op de zelfde basis en volgens de zelfde methodiek moet geschieden - om die reden hebben de ECE ook een identiek huishoudelijk reglement aangenomen om hun werking te regelen), werd niet tegemoet gekomen.

⁽⁶³⁾ Artikel 259octies, § 5 van het Gerechtelijk Wetboek

⁽⁶⁴⁾ Thans is niet als benoemingsvoorwaarde bepaald dat de bij artikel 259octies Ger. W. voorgeschreven gerechtelijke stage met gunstig gevolg is doorgemaakt.

6.4.3 Opvolging van de stagiairs

Een van de taken van de ECE is de follow-up van de gerechtelijke stagiairs te waarborgen.

Voor de eindevaluatie van de stagiairs baseren de ECE zich momenteel hoofdzakelijk op de stagerapporten die de stagemeeesters hebben opgesteld. De ECE zijn het er echter over eens dat er geëvolueerd moet worden naar meer verslaggeving, liefst door meerdere personen. Meer tussentijdse beoordelingen zijn nodig om de opvolging van de stagiairs effectief te kunnen verzekeren en tijdig te kunnen ingrijpen indien dit nodig zou blijken. Bovendien wensen de ECE ook de persoonlijke aspecten van de stagiairs meer in rekening te brengen (bijv. de communicatie, de openheid naar de samenleving, het functioneren op de werkplek en in reële situaties, enz.). Idealiter zou er om de drie, of uiterlijk om de zes maanden een tussentijds verslag moeten worden opgesteld.

De ECE hebben in 2010 dan ook gewerkt aan een tekst hieromtrent. Deze werd, na finalisatie, in de loop van 2011 aan de stagemeeesters en gerechtelijke stagiairs overgemaakt.

6.4.4 De harmonisering van de stage

De ECE hebben eveneens als taak aanbevelingen tot de stagemeeesters te richten met het oog op de harmonisering van de inhoud van de praktische opleiding van de stagiair en de afstemming ervan op de vereisten van de functie.

Er dient te worden vastgesteld dat momenteel de stages, naargelang van de stageplaats en soms zelfs binnen eenzelfde parket of zetel, zeer dispaaraat verlopen. Dit geldt ook voor de verslaggeving. Een harmonisering van beide is dan ook onontbeerlijk opdat op het einde van de stage alle stagiairs de noodzakelijke basis zouden bezitten om te kunnen functioneren als kwaliteitsvolle magistraten.

Daarom hebben de ECE in de loop van 2010, onder meer steunend op de gesprekken met de stagemeeesters en de stagiairs, enerzijds een document opgesteld met een beschrijving van de verschillende fasen van de stage, anderzijds een evaluatiegids uitgewerkt die zal dienen als hulpmiddel

voor een objectieve en gelijke beoordeling van het functioneren van alle gerechtelijke stagiairs. Het document moet op een concrete manier aangeven in welke mate de vereiste kennis, competenties en attitudes al dan niet zijn verworven alsook welke bijkomende acties of ondersteuning eventueel nodig of nuttig kunnen zijn voor het verkrijgen of het vervolmaken ervan. De evaluatiegids voorziet ook meerdere tijdstippen voor tussentijdse functioneringsgesprekken en evaluaties.

De eerste versie van deze evaluatiegids was zo goed als rond eind 2010 en werd in de loop van 2011, na finalisatie, aan de stagemeeesters en gerechtelijke stagiairs overgemaakt om vanaf dan gebruikt te worden als leidsraad bij de beoordeling van de gerechtelijke stagiairs.

6.4.5 Evaluatie van het systeem van de buitenstage

Allereerst werden de richtlijnen van de ECE van juli 2009 met het oog op de concrete invulling van het programma van de buitenstage geactualiseerd in juli 2010.

Behoudens voor enkele welbepaalde diensten zijn de ECE geen voorstander van “microstages” van slechts één of twee dagen aangezien dit tot een versnippering van de buitenstage leidt en vooral omdat dit de stagiairs onvoldoende zicht geeft op het werkelijke functioneren van de betrokken buitendienst.

Daarnaast werd de voorbije twee jaren vastgesteld dat de gerechtelijke stagiairs de meest uiteenlopende voorstellen van programma van buitenstage hebben gedaan die niet altijd strookten met de mogelijkheden die artikel 259octies limitatief opsomt.

De ECE zijn van oordeel dat een aanpassing van voornoemd wetsartikel nodig is. De lijst van instellingen die opgesomd worden in artikel 259octies Ger. W. zou exemplatief moeten zijn, terwijl elk programma van buitenstage steeds zou moeten worden goedgekeurd door de evaluatiecommissie die autonoom kan beslissen of de voorgestelde buitendienst relevant is in het kader van de opleiding van een toekomstige magistraat. Stage in een advocatenkantoor zou mogelijk moeten zijn maar dan in een ander arrondissement dan waar men stage loopt. Ook een stage volbrengen in

een supranationaal rechtscollege of bij Eurojust zou moeten kunnen.⁶⁵ Een stage in het Hof van Cassatie, het Grondwettelijk Hof of de Raad van State is eveneens denkbaar.

Zodra een nieuwe regering is aangetreden zullen de ECE hierover contact nemen met de nieuwe minister van Justitie met het oog op een aanpassing van artikel 259octies Ger. W.

7. Toekomstperspectief IGO

Zoals blijkt uit voorgaande hoofdstukken bouwt IGO met alle beschikbare middelen aan de verdere uitbouw van de specifieke beroepsopleiding voor haar doelpubliek. Daarbij hoort een eigen identiteit, naambekendheid en een goede reputatie van het Instituut.

Het pad is niet altijd even effen. Het is dan ook evident dat dergelijke uitbouw een zaak is van bundeling van vele positieve krachten, permanent overleg, permanente samenwerking en de daarmee gepaard gaande mentaliteitswijzigingen.

De verantwoordelijkheid voor het opleidingsbeleid en voor de dagelijkse operationele leiding van het IGO rust bij de directie. Er is nood aan duidelijke afspraken over bevoegdheidsverdeling, voor zover deze al niet duidelijk zijn gesteld door de wetgever. De lectuur van de voorbereidende werkzaamheden van Kamer en Senaat is daarbij eveneens verhelderend.

Om de uitbouw, de activiteitsdomeinen en de werkwijze van het IGO vorm te geven werd door de directie een beroep gedaan op de bijstand en de expertise van een externe consultant, Deloitte.

Concreet werd Deloitte aangesteld om het IGO te ondersteunen bij het uittekenen van een blauwdruk voor een modern, efficiënt en effectief opleidingsplatform waar er naast klassieke opleiding ook ruimte is voor kennisdeling. Er werd gevraagd om de volgende aspecten te behandelen:

- Vertaling van de missie en de visie van IGO in een duidelijke productenportefeuille en de potentiële klanten;

- identificatie van de processen om de productenportefeuille te kunnen aanleveren en opmaak van relevante prestatie indicatoren;
- aanduiden van de rollen en de verantwoordelijkheden en opzetten van een aangepast en werkbaar governance-model.

Een aantal stakeholders werd gepeild naar haar verwachtingen en een rapport betreffende de strategie voor het bereiken van de gestelde objectieven zal worden opgesteld in 2011.

Er werd met andere woorden een dubbele vraag gesteld: wat verwacht men van het IGO en hoe verlopen de werkprocessen.

Dit project, samen met het project INEV⁶⁶, vormt een hoeksteen bij de ontwikkeling en de oriëntatie in de toekomst van het IGO.

Belangrijke ontwikkelingen op het vlak van de Gerechtelijke opleiding doen zich eveneens voor binnen de Europese Unie.

Ter bevordering van de justitiële samenwerking in burgerrechtelijke en strafzaken (art. 81 en 82 van het EU Lissabon Verdrag), bereidde de Europese Commissie in 2010 een actieplan voor met als doel ondersteuning te verlenen aan de gerechtelijke opleiding van magistraten en gerechtelijk personeel in de lidstaten. Concreet betekent dit dat er voor de lidstaten in de toekomst meer EU-middelen ter beschikking zullen zijn die zowel de uitwisseling van magistraten, met als doel andere rechtssystemen beter te leren kennen, als ook de kennis van het EU-recht moeten bevorderen. Voor dit laatste dient projectmatig gezocht te worden naar samenwerkingsverbanden intern (bijv. Wetenschappelijk Comité), nationaal (bijv. Universiteiten) én internationaal (bijv. Europese opleidingsinstituten voor magistraten, Europese Commissie, Raad van Europa, ...).⁶⁷

⁶⁵ Zie het wetsvoorstel van mevrouw Clotilde Nyssens (Parl. St., Kamer, 2008-2009, CRIV 52, COM 590, p. 35-37).

⁶⁶ Inev is een project dat tot doel heeft een LMS (Learning Management Systeem) in te voeren bij het IGO. Zie hierboven onder punt 4.3.3.

⁶⁷ In diverse Europese landen bestaan interessante projecten per implementatie van Europees recht in de opleidingsprogramma's van magistraten, zo ondermeer het Nederlandse project Eurinfra, dat drie doelstellingen heeft, meer bepaald: 1) de toegankelijkheid van Europeesrechtelijke kennisbronnen verbeteren met behulp van webtechnologie, 2) het op een hoger niveau brengen van de kennis van het Europees recht bij de rechtsprekende macht, 3) het opzetten en onderhouden van een netwerk van gerechtscoördinatoren Europees recht. De globale doelstelling van dit project bestaat er kortom in de kennis van het Europees recht binnen de Nederlandse rechtspraak te bevorderen. (Zie <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Raad-Voor-De-Rechtspraak/InternationaleSamenwerking/Documents/Eurinfra2007NL.pdf>)

Als lid van het Europese Netwerk voor Gerechtelijke Opleiding, zal het IGO deze ontwikkelingen verder op de voet opvolgen en mee vorm geven. Opdat België in het Europese netwerk een actieve rol zal kunnen spelen, is uitbreiding van de cel 'Internationale vorming' binnen IGO aanbevelenswaardig.

Er worden zeer hoge verwachtingen gesteld aan het IGO. In 2009 en 2010 is aangetoond dat er met zeer bescheiden middelen qua gebouw en personeel reeds veel vooruitgang werd geboekt ten aanzien van de jaren voordien. De dagelijkse inzet van het personeel en de directie zijn zeer groot. Dit kan op termijn menselijkerwijze niet volgehouden worden. Voor een behoorlijke uitvoering van de doelstellingen en de verdere groei van het IGO is dan ook een uitbreiding op alle vlakken vereist.

Deze investering in de toekomst is onontbeerlijk voor de rechterlijke macht.

8. Besluit

Het instituut is operationeel en verzekert, ondanks de beperkte middelen, de productie op het vlak van opleidingen. De resultaten worden gehaald maar de manier waarop is vatbaar voor verbetering.

De werkdruk voor het personeel en het management is zodanig groot dat het IGO de gebeurtenissen ondergaat zonder de processen echt te kunnen sturen. Het is noodzakelijk om deze spiraal te doorbreken en - via een projectmatige aanpak - verbeterpunten te initiëren.

Een aantal zaken dienen op een meer rendabele en systematische manier te worden georganiseerd dan thans het geval is. Door gebrek aan personeel kunnen noodzakelijke analyses met het oog op verbeterinitiatieven op financieel vlak en op vlak van werkprocessen niet worden uitgevoerd. Veel geld en energie gaat hierdoor verloren.

Informatisering en rationalisatie kunnen bijdragen tot betere en meer efficiënte werking van het instituut (meer doen met minder energie), en tevens kostenbesparend werken.

Daarbij dient voldoende aandacht te bestaan voor de uitbouw van de ondersteunende diensten om de basis te leggen voor een performante werking van de 'operationele diensten' (opleiding).

Concreet zal er moeten worden geïnvesteerd in:

- de toename van het personeelskader, en daaraan gekoppeld de ontwikkeling van een eigen personeelsstatuut;
- de uitbreiding van de infrastructuur met bijkomende leslokalen en bureelruimte;
- de informatisering van de administratieve werkprocessen en de uitbouw van de digitale toegankelijkheid van het IGO.

De rigoureuze uitvoering van het groeipad van het budget van het IGO is daarvoor absoluut vereist.

Voor 2011 resulteerden de financiële implicaties van de geplande vormingsactiviteiten en van de ontwikkeling van het IGO die daarvoor is vereist in het begrotingsvoorstel dat op 16 december 2010 aan de Raad van Bestuur werd voorgelegd. Het IGO ging er daarbij van uit dat de wettelijke verhoging (tot 1,15% van de loonmassa) van de dotatie voor 2011 ditmaal wel zou worden toegepast. Dit zou neerkomen op 7.143.000€. De uitzonderlijke toestand waarin de federale overheid zich budgettair bevond verhinderde evenwel een definitieve goedkeuring.

Een uitgewerkt besturingsmodel dat het efficiënt en verantwoord beheer van het IGO bepaalt, evenals het toezicht hierop, is noodzakelijk. Dit dient tevens aandacht te schenken aan het maatschappelijk bestaansrecht van het Instituut en aan de belangen van de stakeholders (opdrachtgevers, klanten, werknemers, en de samenleving als geheel). Een studie van de firma Deloitte (cfr. infra) kan helpen bij de uitwerking van deze 'corporate governance'-code.

Het IGO staat voor grote uitdagingen. Artikel 4 van de wet van 31 januari 2007 bekrachtigt het recht van de beroepsmagistraten om deel te nemen aan de permanente opleidingen die aangeboden worden door het IGO gedurende 5 werkdagen per gerechtelijk jaar.

In concreto betekent dit voor ongeveer 2.500 beroepsmagistraten dat er voor hen jaarlijks gemiddeld 6 opleidingen per dag (met gemiddeld 10 deelnemers) georganiseerd zouden moeten worden door het IGO – al dan niet in samenwerking met externe onderwijsinstellingen. Indien het recht op 5 opleidingsdagen per jaar wordt doorgetrokken voor het gerechtelijk personeel en de andere categorieën magistraten komt men zelfs tot een gemiddelde van 35 opleidingen per dag.

Het IGO dient in de toekomst te evolueren naar een instelling die – binnen een lange termijn visie - op een proactieve wijze en via continu overleg met het werkveld opleidingsbehoeften vastlegt. Hierbij moet worden vertrokken vanuit o.a. volgende visies : wat is de rol van de rechter in de toekomst? Wat zijn de (nieuwe) maatschappelijke fenomenen waarmee het rechtssysteem wordt geconfronteerd?...

Binnen het huidige bestel is het IGO de eerste partij om deze opleidingsbehoeften vast te leggen, in gestructureerd overleg met het werkveld. Hierdoor kan het IGO een belangrijke partner zijn in het verder vorm geven en operationaliseren van een modern gerechtelijke apparaat.

Deze opleidingsnaden voor het justitiële apparaat zijn bijzonder groot- en breedchalig. Het overgrote deel van de opleidingen wordt verzorgd door “losse” medewerkers en/of externe opleidingsinstituten, die op hun beurt vaak met losse medewerkers werken. In een dergelijke context is een risico op verminderde kwaliteit niet denkbeeldig. Vanuit haar positie kan het IGO de rol van kwaliteitsbewaker opnemen, zowel voor haar eigen opleidingen als de opleidingen uitgevoerd door derden.

Daarnaast dient het IGO ook in te staan voor de kwaliteitswaarborg van alle opleidingsinitiatieven binnen het justitiële apparaat.

De finale opleidingsnaden voor het justitiële apparaat zijn bijzonder uitgebreid, zowel qua volume als diversiteit van materies. Het opleidingsaanbod en - universum is bijzonder divers en zal nog verder groeien. Vanuit de bezorgdheid voor transparantie, kwaliteit en efficiëntie is het aangewezen dat deze markt wordt geregisseerd.

Dit houdt in dat het IGO zich profileert als hét opleidingsinstituut voor de magistraten en het gerechtelijk personeel dat het volledige marktaanbod van (nationale en internationale) opleidingen kent en aanwendt om aan haar doelpubliek een gevarieerd en uitgebalanceerd opleidingspakket aan te bieden.

Daarnaast is en blijft kennisdeling en kennisoverdracht één van de belangrijke pijlers bij het opleiden van magistraten en gerechtelijk personeel.

Tot slot wordt nadrukkelijk gepleit voor het behoud van het federale karakter van de opleiding van de magistraten en van het personeel rechterlijke orde,

alsook voor de toekenning van de nodige financiële middelen aan het Instituut voor gerechtelijke opleiding opdat het zijn opdrachten zou kunnen vervullen. Opleiding vormt een belangrijk instrument in de efficiënte aanwending en optimalisering van de beschikbare human resources.

De verdere uitbouw van het Instituut voor gerechtelijke opleiding en de terbeschikkingstelling van de nodige financiële middelen zullen optimaal bijdragen om de doelstelling van een performante justitie te bereiken.

Brussel, 23 mei 2011